

İ.İ.Seçinin "Dostluq" ordeni ilə təltif edilməsi haqqında

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Sərəncamı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 23-cü bəndini rəhbər tutaraq **qərara alıram**: Azərbaycan Respublikası ilə Rusiya Federasiyası arasında iqtisadi əlaqələrin inkişafında xidmətlərinə görə İqor İvanoviç Seçin "Dostluq" ordeni ilə təltif edilsin.

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 5 sentyabr 2020-ci il

"Rosneft" Neft Şirkəti Publik Səhmdar Cəmiyyətinin baş icraçı direktoru, İdarə Heyətinin sədri cənab İqor Seçinə

Hörmətli İqor İvanoviç!
Əlamətdar tarix - anadan olmağınızın 60 illiyi münasibətilə səmimi təbriklərimi və ən xoş arzularımı qəbul edin.

Sizin rəhbərliyinizlə "Rosneft" Neft Şirkəti böyük uğurlar qazanıb və dünya neft-qaz sahəsinin liderlərindən birinə çevrilib. "Rosneft" Neft Şirkəti ilə Azərbaycan Respublikası Dövlət Neft Şirkətinin (SOCAR) əməkdaşlığı energetika sahəsində Azərbaycan-Rusiya qarşılıqlı əlaqələrinin mühüm komponenti olmaqla Azərbaycan Respublikası ilə Rusiya Federasiyası arasında dostluq münasibətlərinin möhkəmlənməsinə sanbalı töhfə verir.

Sizə uzun ömür, möhkəm cansağlığı, xoşbəxtlik və uğurlar arzulayıram.

Hörmətlə,

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı, 5 sentyabr 2020-ci il

Azərbaycan-Pakistan parlament sədrlərinin videokonfrans formatında görüşü olub

Sentyabrın 5-də Milli Məclisin Sədri Sahibə Qafarovanın Pakistan İslam Respublikası Senatının Sədri Məhəmməd Sadiq Sancranı ilə videokonfrans formatında görüşü keçirilib. Bu barədə AZƏRTAC-a parlamentin Mətbuat və İctimaiyyətlə əlaqələr şöbəsinin məlumat verilib.

Görüş təşəbbüsü üçün Pakistan Senatının Sədri Məhəmməd Sadiq Sancranı təşəkkürünü bildiren Sahibə Qafarova bildirdi ki, bu, Milli Məclisin Sədri vəzifəsinə seçildəndən sonra xarici həmkarı ilə videokonfrans formatında ilk görüşüdür. Spiker xatırladı ki, Azərbaycanla Pakistan arasında diplomatik münasibətlər 1992-ci ildə yaranıb, 1993-cü ildə Pakistanın

Azərbaycanda, 1997-ci ildə isə Azərbaycanın Pakistanla səfirliyi fəaliyyətə başlayıb.

Sahibə Qafarova ölkəmizin münasibətlərində söz açaraq beynəlxalq arenada Pakistanın Dağlıq Qarabağ probleminin həlli istiqamətində ölkəmizə verdiyi dəstəyə və işğalçı Ermənistan dövləti tərəfindən tanınmadığına görə təşəkkürünü bildirdi. Sədr 2013-cü ildə Pakistan Senatının Sədri vəzifəsinə seçildikdən sonra xarici həmkarı ilə videokonfrans formatında görüşü keçirilib. Sədr 2013-cü ildə Pakistan Senatının Sədri vəzifəsinə seçildikdən sonra xarici həmkarı ilə videokonfrans formatında görüşü keçirilib. Sədr 2013-cü ildə Pakistan Senatının Sədri vəzifəsinə seçildikdən sonra xarici həmkarı ilə videokonfrans formatında görüşü keçirilib.

qəbul etməsinə məmnuniyyətlə xatırlayıb.

Sahibə Qafarova Azərbaycanın həmişə Pakistanın yanında olduğunu və ölkəmizin Kəşmir probleminin BMT-nin qəbul etdiyi qətnamələr əsasında həll edilməsinə dəstək verdiyini diqqətə çatdırıb.

Pakistan Senatının Sədri Məhəmməd Sadiq Sancranı görüş təklifini qəbul etdiyinə görə Milli Məclisin Sədri Sahibə Qafarovaya minnətdarlığını bildirdi. Senatın Sədri Prezident İlham Əliyevə pandemiya dövründə Pakistana Azərbaycan tərəfindən göstərilən 1 milyon dollar məbləğində yardıma görə təşəkkür etdi.

O qeyd etdi ki, hər iki ölkənin parlamentində qarşılıqlı

işçi qrupları fəaliyyət göstərir və parlamentlərarası əlaqələrin inkişafında yaxından iştirak edirlər. Pakistan Senatının Sədri 2018-ci ildə ölkəmizin müstəqilliyinin 100 illik yubileyi ilə bağlı tədbirlərə iştirak etmək üçün Azərbaycanı ziyarət etmişdi və pandemiya dövründə qarşılıqlı işlərini intensivləşdirməsinin vacibliyini vurğulayıb. O bildirdi ki, Pakistan da həmişə Azərbaycanın yanında və hər zaman olduğu kimi, Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin BMT-nin qəbul etdiyi qətnamələr əsasında həllini dəstəkləyir.

Parlament sədrləri bir-birini pandemiya dövründə öz ölkələrinə səfərə dəvət ediblər.

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2005-ci il 1 mart tarixli 203 nömrəli Fərmanı ilə təsdiq edilmiş "Azərbaycan Respublikasının Təhsil Nazirliyi haqqında Əsasnamə" də dəyişiklik edilməsi barədə

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 32-ci bəndini rəhbər tutaraq **qərara alıram**: Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2005-ci il 1 mart tarixli 203 nömrəli Fərmanı (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2005, № 3, maddə 161, № 12, maddə 1102; 2007, № 10, maddə 947; 2008, № 11, maddə 970; 2009, № 12, maddə 983; 2010, № 2, maddə 83; 2011, № 2, maddə 85; 2012, № 4, maddə 291, № 6, maddə 531, № 9, maddə 854; 2016, № 11, maddə 1805; 2017, № 7, maddə 1355, № 12 (I kitab), maddə 2312; 2019, № 3, maddə 403, № 5,

maddə 848, № 11, maddə 1718; Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2020-ci il 7 iyul tarixli 1088 nömrəli və 30 iyul tarixli 1115 nömrəli fərmanları) ilə təsdiq edilmiş "Azərbaycan Respublikasının Təhsil Nazirliyi haqqında Əsasnamə" də aşağıdakı dəyişikliklər edilsin:

- 5-ci hissə aşağıdakı redaksiyada verilsin:

"5. Nazirliyin saxlanılması xərcləri və fəaliyyəti Azərbaycan Respublikasının dövlət büdcəsi və qanunla nəzərdə tutulan digər mənbələr hesabına maliyyələşdirilir";

2. aşağıdakı maddələrdə 13.4-1-ci və 13.4-2-ci bəndlər əlavə edilsin:

"13.4-1. Nazirliyə aid edilmiş məsələlər üzrə müvafiq üç dövlət büdcəsinin və büdcədənəkar fondların formalaşdırılması ilə bağlı təkliflər verir;

13.4-2. dövlət büdcəsindən ayrılan vəsaitin, büdcədənəkar xüsusi vəsaitin sərəncamçı olmaqla, maliyyə vəsaitini bölüşdürür, ayrılması vəsaitin həddi nəzərə alınmaqla, işçilərin vəzifə maaşlarına əlavələrin, maddi yardım və mükafatların verilməsini təmin edir";

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 4 sentyabr 2020-ci il

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin "Daşınar əmlakın rəsmi reyestrləri, onların tərtib edilməsi və aparılması Qaydaları"nın təsdiq edilməsi barədə" 2007-ci il 11 aprel tarixli 564 nömrəli, "Daşınar əmlakın yüklülüyü haqqında" Azərbaycan Respublikasının 2017-ci il 2 may tarixli 667-VQ nömrəli Qanununun tətbiqi barədə" 2017-ci il 24 may tarixli 1420 nömrəli və "Daşınar əmlakın yüklülüyünün dövlət reyestrinin aparılması Qaydaları"nın və "Daşınar əmlakın yüklülüyünün dövlət reyestrindən istifadə haqqının məbləği"nin təsdiq edilməsi haqqında" 2018-ci il 29 mart tarixli 1901 nömrəli fərmanlarında dəyişiklik edilməsi barədə

Azərbaycan Respublikası Prezidentinin Fərmanı

Azərbaycan Respublikası Konstitusiyasının 109-cu maddəsinin 32-ci bəndini rəhbər tutaraq **qərara alıram**: Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2007-ci il 11 aprel tarixli 564 nömrəli Fərmanı (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2007, № 4, maddə 326; 2008, № 6, maddə 495, № 11, maddələr 969, 980; 2013, № 6, maddə 656; 2014, № 10, maddə 1176; 2016, № 2 (II kitab), maddə 243, № 3, maddə 457, № 8, maddə 1376; 2017, № 8, maddə 1521; 2018, № 2, maddə 208, № 9, maddə 1840) ilə təsdiq edilmiş "Daşınar əmlakın rəsmi reyestrlərində qeydiyyata alınan əmlak növlərinin və onların qeydiyyatı aparıcı icra orqanlarının Siyahısı"nın 8-ci hissəsi ləğv edilsin və həmin Siyahının "Qeyd"indən "8." rəqəmi çıxarılsın.

2. "Daşınar əmlakın yüklülüyü haqqında" Azərbaycan Respublikasının 2017-ci il 2 may tarixli 667-VQ nömrəli Qanununun tətbiqi barədə" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2017-ci il 24 may tarixli 1420 nömrəli Fərmanının

(Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2017, № 5, maddə 824) 2.3-cü bəndində "Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Bazarlarına Nəzarət Palatası" sözləri "Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankı" sözləri ilə əvəz edilsin.

3. "Daşınar əmlakın yüklülüyünün dövlət reyestrinin aparılması Qaydaları"nın və "Daşınar əmlakın yüklülüyünün dövlət reyestrindən istifadə haqqının məbləği"nin təsdiq edilməsi haqqında" Azərbaycan Respublikası Prezidentinin 2018-ci il 29 mart tarixli 1901 nömrəli Fərmanında (Azərbaycan Respublikasının Qanunvericilik Toplusu, 2018, № 3, maddə 451; 2019, № 1, maddə 82, № 4, maddə 659) aşağıdakı dəyişikliklər edilsin:

- 3.1. 4-cü hissədə "Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Bazarlarına Nəzarət Palatası" sözləri "Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankı" sözləri ilə əvəz edilsin;
- 3.2. həmin Fərmanın təsdiq edilmiş "Daşınar əmlakın yüklülüyünün dövlət reyestrinin aparılması Qaydaları" üzrə:

3.2.1. 1.4-1-ci yarımbənddə və 2.6-cı bənddə "Azərbaycan Respublikasının Maliyyə Bazarlarına Nəzarət Palatası" sözləri "Azərbaycan Respublikasının Mərkəzi Bankı" sözləri ilə əvəz edilsin;

3.2.2. 11.2-ci bənddə "Azərbaycan Respublikası Maliyyə Bazarlarına Nəzarət Palatasının" sözləri "Azərbaycan Respublikası Mərkəzi Bankının" sözləri ilə əvəz edilsin və həmin bənddən "İdarə Heyəti" sözləri çıxarılsın;

3.3. həmin Fərmanla təsdiq edilmiş "Daşınar əmlakın yüklülüyünün dövlət reyestrindən istifadə haqqının məbləği" üzrə:

- 3.3.1. 1-ci abzasda "10 (on)" rəqəm və sözü "2 (iki)" rəqəm və sözü ilə əvəz edilsin;
- 3.3.2. 2-ci və 3-cü abzalarda "6 (altı)" rəqəm və sözü "1 (bir)" rəqəm və sözü ilə əvəz edilsin.

İlham ƏLİYEV,
Azərbaycan Respublikasının Prezidenti

Bakı şəhəri, 4 sentyabr 2020-ci il

Azərbaycan ilə Pakistan arasında hərbi əməkdaşlığın genişləndirilməsi məsələləri müzakirə olunub

Moskvada işğar səfərdə olan Azərbaycan Respublikasının Müdafiə naziri general-polkovnik Zakir Həsənov sentyabrın 5-də Pakistan İslam Respublikasının Birləşmiş Qərargah Rəisləri Komitəsinin sədri general Nadim Raza ilə görüşüb.

Müdafiə Nazirliyindən AZƏRTAC-a bildiriblər ki, görüşdə xalqlarımız arasında ənənəvi dostluq və qarşılıqlı etimadın, eləcə də Azərbaycan-Pakistan əlaqələrinin yüksəlmə xətlə inkişaf etməsindən və strateji tərəfdaşlıq

Regiondakı hərbi-siyasi vəziyyətə toxunan Müdafiə naziri Ermənistan-Azərbaycan münasibətlərindən danışdı, bu problemin həllində Pakistanın Azərbaycanın ədalətli mövqeyini beynəlxalq təşkilatlarda da dəstəkləməsinə görə minnətdarlığını bildirdi.

Görüşdə Azərbaycan ilə Pakistan arasında təhlükəsizlik, hərbi, hərbi-texniki və hərbi təhsil sahələrində, terrorizmə qarşı mübarizədə əməkdaşlığın, Hərbi Hava və Hərbi Dəniz qüvvələri arasında əlaqələrin genişləndirilməsi, eləcə də birgə hərbi təlimlərin keçirilməsi məsələləri müzakirə olunub.

Azərbaycanın Müdafiə naziri "Tank biatlonu" müsabiqəsinin final mərhələsini izləyib

Azərbaycan Respublikasının Müdafiə naziri general-polkovnik Zakir Həsənov sentyabrın 5-də Moskva vilayətində Alabino hərbi poligonunda keçirilən "Tank biatlonu" müsabiqəsinin final mərhələsini izləyib.

Müdafiə Nazirliyinin Mətbuat xidmətindən AZƏRTAC-a bildiriblər ki, final yarışlarında birinci divizionda Rusiya, Belarus və Çin komandaları ilə mübarizə apararaq Azərbaycan tankçıları uğurlu çıxış ediblər.

Milli Məclisin Sədri Sahibə Qafarova deputat seçildiyi Şəmkir rayonundan ali təhsil müəssisələrinə cari ildə keçirilmiş qəbul imtahanında yüksək nəticə əldə etmiş abituriyentlərlə videokonfrans formatında görüş keçirib. Bu barədə AZƏRTAC-a parlamentin Mətbuat və İctimaiyyətlə əlaqələr şöbəsinin məlumat verilib.

Abituriyentlərdə etdikləri uğurlu nəticələr münasibətilə təbrik edən Milli Məclisin Sədri qeyd etdi ki, müdavimlərin qazandıqları bu yüksək nailiyyətlər Azərbaycan Prezident İlham Əliyevin rəhbərliyi ilə həyata keçirilən uğurlu siyasətin, təhsil sahəsində reallaşdırılan tədbirlərin parlaq nəticələridir. "Bu nailiyyət, həmçinin sizin illərlə çəkdiyiniz əziyyətin, əzmkarlığınızın nümunəsidir. Eyni zamanda, sizin yaxşı təhsil almağınız, ali məktəblərə qəbul olunmağınız üçün zəhmət olan, sizə qayğı göstərən, sizi öyrədən müəllimlərinizin əməyinin bəhrəsidir. Təbii ki, valideynlərinizin maddi və mənəvi olaraq fədakarlıqları ediblər və düşüncəm ki, bu nailiyyətinizdən haqlı olaraq qürur hissi keçirirlər".

Sahibə Qafarova vurğulayıb ki, müasir dövrdə hər bir ölkənin və xalqın inkişafı bir sıra mühüm amillərlə yanaşı, gənclərin ümumi inkişaf səviyyəsindən asılıdır və gənclər cəmiyyətinin fəal təbəqəsidir. "Gənclər fəaldir, dəyişən dünyamızın yeni çağırışları ilə ayaqdaşmaq qadirdirlər. Möhtəram Prezidentimiz İlham Əliyev də hər zaman çıxışlarında gənclərimizin rolunu çox yüksək qiymətləndirir. Ölkəmizdə gənclərin geniş imkanları yaradılır, onlara dövlət tərəfindən xüsusi diqqət və qayğı

göstərilir. Gənclərlə bağlı davamlı olaraq dövlət proqramları həyata keçirilir. Gənc nəslin yaxşı təhsil alması üçün yüksək səviyyəli imkanlar təmin edilir. Bu gün gənclər yüksək vəzifələrə təyin edilir. Səvinirəm ki, Şəmkir rayonunda da gənclərimiz həyatın ən müxtəlif sahələrində fəallıq göstərir, rayonda həyata keçirilən işlərə dəstək verirlər".

Spiker vurğulayıb ki, bu gün gənclərimizin öz üzərində çalışıb, yüksək təhsil almaları, bilikli, bacarıqlı kadrılar kimi yetişib xalqımıza, dövlətimizə xidmət etmələri üçün çox böyük imkanlar var. "Onu da qeyd etməliyəm ki, bu gün Azərbaycan da təhsilin inkişafı dövlətimizin əsas diqqət mərkəzində olan məsələlərdən biridir. Ölkəmizdə təhsil və tədris keyfiyyətinin yüksəldilməsi, müasir təhsil infrastrukturunun yaradılması istiqamətində mühüm layihələr həyata keçirilir. Birinci vitse-prezident Mehriban xanım Əliyevanın rəhbərlik etdiyi Heydər Əliyev Fondunun bu istiqamətdə fəaliyyətini xüsusilə qeyd etməliyəm. Mehriban xanım Əliyevanın təşəbbüsü ilə həyata keçirilən layihələr ölkəmizdə təhsilin maddi-texniki bazasının yenilənməsinə mühüm töhfələr verir. İnanıram ki, siz gənclər bu imkanlardan uğurla yararlanaraq yaxşı təhsil alacaqsınız", - deyə Sahibə Qafarova bildirdi.

Milli Məclisin Sədri qeyd etdi ki, yaxşı təhsil, bilik və savadla yanaşı, gənclərin vətənpərvərlik hisslərinin daha da güclənməsi, dövlətimizə, xalqımıza sədaqətli olması çox vacibdir. O, abituriyentlərə seçəcəkləri ixtisaslar üzrə bilik-

lərə dərinləndirilməyi tövsiyə edərək əlavə etdi ki, hər bir gəncimiz xarici dillərə də öyrənməyə marağ göstərməlidir. Müasir və qabaqcıl texnologiyaları mənimsəməli, bu imkanlardan faydalanmağı bacarmalıdır: "Yaxşı təhsil almaqla yanaşı, ictimai həyatda da fəal olun. Bu gün Azərbaycanda künnüllü hərəkəti geniş vüsət alıb. Künnüllər həyatımızın ən müxtəlif sahələrində fəallıq göstərərək ölkəmizin inkişafına mühüm töhfələr verirlər. Gələcəkdə sizin də bu istiqamətdə fəal olmağınızı arzulayıram. Çünki gənclər təşəbbüskardır, onlar yeni ideyalarla çıxış edirlər. Hesab edirəm ki, təşəbbüskar, savadlı, bilikli, vətənpərvər gənclər ordusu ölkəmizi irəli apara bilər".

Sonda Sahibə Qafarova yüksək nəticə əldə etmiş abituriyentləri bir daha təbrik edərək onlara gələcək təhsil həyatında uğurlar arzulayıb.

Çıxış edən abituriyentlər bu görüşün onların həyatında çox əlamətdar bir hadisə olduğunu vurğulayaraq gələcəkdə ən yüksək səviyyədə təhsil alaraq, xalqımıza, dövlətimizə ləyaqətlə xidmət etmək üçün bacarıqlı mütəxəssislər kimi yetişmək üçün çalışacaqlarını bildirdilər.

Görüşdə çıxış edən valideynlərdən Ağasani Məmmədov və Vüsala Həsənova belə bir görüşün təşkilatçıları üçün minnətdarlıqlarını ifadə edərək ölkə gənclərinin yüksək nailiyyətlərlə əldə etməsi üçün yaradılan əlverişli şəraitə, gənclərə göstərilən böyük diqqət və qayğıya görə Prezident İlham Əliyevə və Birinci vitse-prezident Mehriban xanım Əliyevaya dərin minnətdarlıqlarını ifadə ediblər.

Misirli professor: "İşğal edilmiş ərazilərdə demoqrafik vəziyyətin dəyişdirilməsinə yol vermək olmaz"

Misir dost və qardaş ölkə olan Azərbaycanın ərazi bütövlüyünü, Dağlıq Qarabağ probleminin həllinə dair ədalətli mövqeyini daim dəstəkləyir. Bu fikri AZƏRTAC-ın xüsusi müxbirinə müsahibəsində Misir-Azərbaycan Dostluq Cəmiyyətinin baş katibi, Benha Universitetinin professoru Əbdülrahman Saad bildirdi.

Professor qeyd etdi ki, rəsmi Qahirə və ərəb dünyası Azərbaycanın Dağlıq Qarabağ üzərində suveren hüquqlarını həmişə müdafiə edib. "İslam Əməkdaşlığı Təşkilatının bəyannamaları da buna sübutdur. Digər tərəfdən, Qoşulmama Hərəkatına üzv olan ərəb ölkələri də bu məsələdə Azərbaycanın

mövqeyini dəstəkləyir. Ermənistan işğal etdiyi Dağlıq Qarabağ və ona bitişik əraziləri tərk etməlidir. İşğal faktına son qoyulması Cənubi Qafqaz regionunda da sülhün və təhlükəsizliyin təmin olunmasına şərait yaradır. Bu yaxınlarda Azərbaycan-Ermənistan sərhədində baş vermiş hərbi insident sübut etdi ki, status-kvonon qorunub saxlanılması və Azərbaycan ərazilərinin işğalının davam etməsi gələcəkdə daha ciddi fəsadlar doğura bilər", - deyə Ə.Saad qeyd etdi.

Ermənistanın qanunsuz olaraq Livandan və digər Yaxın Şərq ölkələrindən erməniləri Dağlıq Qarabağda yerləşdirməsi faktına münasibət bil-

diren misirli professor deyib ki, ərəb dünyasının da qarşılıqlı olaraq bu problemə tamamilə yolverilməzdir. O əlavə etdi: "Hazırda ərəb dünyası işğal edilmiş Fələstin ərazilərində qanunsuz məskunlaşma və həmin torpaqların ilhaqı ilə beynəlxalq müstəvidə, qanunlar çərçivəsində mübarizə aparır. Təəssüf ki, qardaş Azərbaycan da analoji problemlə üzləşib. Dağlıq Qarabağ və ətraf rayonların yerli əhalisi öz yurd-yuvalarından didərgin salınıb və onların yaşadığı ərazilərdə qeyri-qanuni məskunlaşdırma aparılır. Qəribə ölkələri uzun illərdə ki, bu cür məsələlərə biganə yanaşır, çox vaxt ikili standartlar möv-

qeyindən çıxış edirlər. Halbuki beynəlxalq ictimaiyyət hər iki xalqın qarşılıqlı bu problemə bağlı daha qatıyyətlili davranmalıdır. Həm azərbaycanlılar, həm də fələstinlilər öz doğma yurdlarına qayıtmalıdır. İşğal edilmiş ərazilərdə demoqrafik vəziyyətin dəyişdirilməsinə yol vermək olmaz. Bu təhlükəli presedent gələcəkdə daha ağır fəsadlara səbəb ola bilər. Özləri demokratiyanın və insan haqlarının qarçları adlandırılan Qəribə dövlətlər, ilk növbədə, əzəli torpaqlarından didərgin salınmış, evləri, mülkləri əllərindən alınmış və ağır şəraitdə yaşayan məcburi köçkünlərin hüquqlarını müdafiə etməlidirlər".

İlham Əliyev Azərbaycanın dayanıqlı enerji təminatını yaradıb

Prezidentin reallaşdırdığı layihələrlə ölkəmizin elektroenergetika sahəsi yüksəliş dövrünü yaşayır

Əvvəli 1-ci səh.

İnfrastruktur layihələri arasında elektrik stansiyalarının tikintisi xüsusi yer tutur. Bir sözlə, "Qobu" Elektrik Stansiyası ölkənin ümumi enerji potensialını gücləndirəcək, ixrac imkanlarını genişləndirəcək və eyni zamanda bundan sonra daxili tələbatı təmin edəcək.

Böhran şəraitində qeyri-neft sənayesində 13 faiz artım

Həyata keçirilən uğurlu layihələr hesabına bu gün Azərbaycanın güclü ixrac potensialı yaranıb. Daxili tələbatın artmasına baxmayaraq, ölkənin ixrac potensialı ildən-ildən artır.

Prezident həmçinin global böhran dövründə ölkənin iqtisadi imkanlarını, sənaye potensialını da dəyərləndirdi. Bəlli oldu ki, son illər Azərbaycanın sənaye istehsalında artım mövcuddur və hətta bu il qeyri-neft sektorunda olan artım sevincidir.

Bu gün global böhranın hətta inkişaf etmiş ölkələrin iqtisadiyyatına mənfi təsiri fonunda iqtisadi tənəzzül 10-20 faiz səviyyəsindədir. Azərbaycan isə bu ilin 7 ayında iqtisadi vəziyyət qənaətbəxşdir. Ölkə iqtisadiyyatı cəmi 2,8 faiz azalıb. Cənab İlham Əliyevin də söylədiyi kimi, nəzərə almalıyıq ki, neftin qiyməti düşüb və bu, ölkənin iqtisadi inkişafına mənfi təsir göstərir. Eyni zamanda OPEC+ razılaşması nəticəsində hasilat da bir qədər azalıb. Ancaq 7 ayda sənaye sahəsində, o cümlədən qeyri-neft sənayesindəki 13 faiz artım ölkə reallığını əks etdirir.

Məhz bu artımlar, Prezident İlham Əliyevin iqtisadi strategiyasının Azərbaycan qazandırdığı iqtisadi dividendlər gələcəkdə də müasir elektrik stansiyalarının tikintisi üçün real zəmin yaradır.

İlham Əliyev xarici və yerli investorları İES tikintisinə dəvət etdi

Son vaxtlar Azərbaycanda bərpaolunan enerji növlərinə çox böyük əhəmiyyət verilir. Prezident də bu istiqamətdə dövlətin böyük planlarının olduğunu söylədi. Eyni zamanda bu gün dünyanın ən böyük enerji şirkətləri Azərbaycan da bərpaolunan enerji növlərinin istehsalına maraq göstərir və artıq bu maraq reallaşır.

Bələ ki, ilin əvvəlində iki böyük beynəlxalq şirkətlə 440 meqavat generasiya gücü olan Günəş və külək elektrik stansiyalarının tikintisi ilə əlaqədar müvafiq sənədlər imzalanıb. İlin sonuna qədər bütün sənədlərin imzalanmasını başa çatacağı və stansiyaların tikintisinə start verilecəyi gözlənilir.

Dövlət başçısının söylədiyi kimi, 440 meqavat gücündə bərpaolunan enerji növlərinin yaradılması, özü də dövlətimiz tərəfindən bir mandat vəsaiti qoyulmadan reallaşdırılması ölkəmizə olan inamın, eləcə də Azərbaycanın sabit gələcəyinə, inkişafına olan inamın təzahürüdür: "Hazırda bizim Energetika Nazirliyi dünyanın bir neçə ən böyük enerji şirkəti ilə danışıqlar aparır. Biz bu şirkətlərə bərpaolunan enerji Günəş və külək elektrik stansiyalarının tikintisi ilə əlaqədar danışıqları apararkən hesab

edirik ki, istədiyimizə nail olacağıq və xarici investisiyaları bu sahəyə daha böyük həcmdə gələcəkdir".

Prezident həmçinin yerli və xarici şirkətlərə mesaj ünvanladı. Bildirdi ki, Azərbaycan dövləti ənənəvi enerji növlərinin istehsalı ilə əlaqədar işlərini davam etdirmək əzmindədir. Ona görə də dövlət xarici və yerli investorları istilik elektrik stansiyalarının tikintisinə dəvət edir. O cümlədən investorlar su elektrik stansiyalarının və digər bərpaolunan enerji stansiyalarının tikintisinə də cəlb ediləcəklər: "Əgər belə maraqlarsa, hesab edirik ki, qısa müddət ərzində bu məsələ öz həllini tapa bilər. Çünki bu gün Azərbaycanda investisiya qoyuluşu sahəsində çox böyük işlər görülür, Azərbaycanda biznes mühiti yaxşılaşır. "Doing Business" proqramında biz tarixi nailiyyətlərə çatma bilməmişik. Dünya Bankı tərəfindən hazırlanan bu reyting cədvəlində Azərbaycan artıq qabaqcıl yerlərdədir. Eyni zamanda biz dayanıqlı inkişaf baxımından çox böyük irəliləyişə nail ola bilməmişik. BMT-nin Dayanıqlı İnkişaf İndeksində görə, biz ildən-ildən mövqeyimizi yaxşılaşdırırıq. Ona görə Azərbaycan bu gün xarici sərmayələr üçün çox cəlbədar ölkə olaraq qalır və bu sahə - elektroenergetika sahəsi hesab edirik ki, çox böyük maraqlıdır və artıq həyat bunu təsdiqləyir".

Bir sözlə, bu gün tam əminliklə deyə bilərik ki, cənab İlham Əliyevin həyata keçirdiyi uğurlu layihələrlə Azərbaycanın elektroenergetika sahəsi öz sürətli inkişaf dövrünü yaşayır və bu, ölkəmizin inkişafının əsas şərtidir.

Rəşad BAXŞƏLİYEV,
"Azərbaycan"

Əvvəli 1-ci səh.

Bələ bir şəraitdə bütün dövlətlər və xalqlar "olum, ya ölüm" dilemması qarşısında qalır. Aydın ki, cərəyan edən proseslərə münasibətdə susub hərəkətsiz qalmaqla ölüm bərabərdir. Odur ki, əldə olan bütün imkanları səfərbər edib həyatda qalmağa çalışmaqdan başqa yol görünür.

Dünya güclərinin hədəfə aldığı ölkələr çoxdur. Bələ ölkələr arasında Azərbaycan və Türkiyə də var. Azərbaycan milli müstəqilliyini bərpa edib etməmiş xarici hərbi təcavüzə məruz qalıb, ərazisinin 20 faiz işğal edilib, yüz minlərlə vətəndaşı yurd-yuvasını tərk etməyə məcbur olub. Qondarma Dağlıq Qarabağ problemini dinc vasitələrlə nizamlamaq imkanı sıfıra bərabərdir. Münaqişənin həllində vasitəçi kimi çıxış edən dövlətlər təcavüzkar tərəfə açıq-aşkar qahmar çıxır.

Türkiyənin də vəziyyəti ürəkəcan deyil. Qardaş ölkə 40 ilə yaxındır terror şəbəkəsinin hücumuna məruz qalır. Son illər terror şəbəkəsi xeyli genişləniib. Əvvəllər Türkiyənin ərazi bütövlüyünə qəsd edən PKK terrorçu təşkilatı təkbəşinə hərəkət edirdi. İndi isə bu qruplaşmaya xarici siyasi-hərbi dairələrdən dəstək alan YPG, İŞİD, FETÖ kimi yeni başqəsnlər qoşulmuşlar.

Üstəlik, Türkiyənin hertərəfli inkişafı ilə bərabər Azərbaycan Qərbi dövlətləri ölkənin yüksəlişini qəbul etməkdə məqsədlə cürbəcür təxribatlara əl atırlar. 2002-ci ildə Rəcəb Təyib Ərdoğanın rəhbərlik etdiyi Ədalət və İnkişaf Partiyası hakimiyyətə gələndə qədar Türkiyə inkişaf baxımından yerində sayır, müəmmal olaraq dövlət çevrilişinin şahidi olur, Qərbi buyruqların sözsüz yerinə yetirir, milli maraqlar əksər hallarda arxa planda qalır. Ərdoğan iqtidardan bələ bir "status-quo"nun üstündən xətt çəkdi, fəaliyyətini millətin menafeyinə xidmət etməyə istiqamətləndirdi. Davamlı olaraq gərçələşdirilən islahatlar Türkiyəni dünya birliyinə öncül mövqeyə çıxardı: ölkənin iqtisadi, siyasi, hərbi gücü artıb, beynəlxalq aləmdə nüfuzu möhkəmləndi, xalqın maddi rifah halı yaxşılaşdı.

Tarixin hazırkı mərhələsində Azərbaycanla Türkiyə oxşar taleni yaşayır. Bu iki ölkənin bir-birindən başqa arxası yoxdur. Onlar indi dil, din və mədəniyyət qardaşları olmaq istəyir, tale qardaşlarıdır. Azərbaycan və Türkiyəyə qarşı duranlar da hansısa ideologiya, yaxud prinsipdən çıxış etmirlər. Onların özərlərini də bir araya dini-mədəni dəyərlər qatırlır.

Bu mənada Azərbaycanın və Türkiyənin taleyüklü məsələlərə münasibətdə bir-birinə açıq dəstək verməsi tamamilə təbii. Özü də ne Azərbaycan, ne də Türkiyə 20 il əvvəlki dövərlə deyil. İki qardaş ölkə ötən müddət ərzində bütün sahələrdə xeyli gücləndiyindən öz milli maraqlarını rəhbər tutaraq müstəqil daxili və xarici siyasət yerdirir, kənardan kiminsə "tövsiyə"sinə əməl etmək barədə düşüncəyə təm-

Qardaş qardaşa dayaqdır

Azərbaycan və Türkiyə daim birlikdə olacaqlar

Azərbaycan və Türkiyə liderləri iki ölkə arasında qardaşlıq qarşılıqlı əlaqələrin təməli kimi nəzərdən keçirirlər. Bakı və Ankara beynəlxalq məclislərdə bir-birinin müdafiəsinə qalxır, bir-birini tərk qoymur. Məsələn, 2014-cü ilin aprelinde Çexiyanın paytaxtı Praqada dövlət və hökumət başçılarının iştirakı ilə Avropa İttifaqının "Şərq tərəfdaşlığı" proqramının 5 illiyinə həsr olunan sammit keçirildi. Türkiyə proqramın iştirakçısı olmadığından Zirvə görüşündə onun təmsilçisi yox idi. Ermənistanın ovaxtı prezidenti Serj Sarkisyan sammitin plenar iclasında söz alaraq mövzunu kənara qoyub Türkiyəni hədəfə aldı. O, görüş iştirakçılarını inandırmağa çalışdı ki, Avropa İttifaqı "soyqırım" törətdiyinə görə Türkiyəyə münasibətdə daha sərt mövqə tutmalıdır. Sarkisyan iddia etdi ki, Türkiyənin Ermənistanla sərhədini bağlaması beynəlxalq hüquqa ziddir və s.

Sammitdə iştirak edən Prezident İlham Əliyev erməni həyasızlığını Praqada növbəti təzahürünü nəzərdən çıxara bilməzdi. Dövlətimizin başçısı çıxışına başlayaraq dedi: "Bu masanın arxasında Türkiyənin nümayəndələri yoxdur. Ancaq mən buradayan Azərbaycan və Türkiyə-Ermənistan sərhədinin niyə bağlı olduğunu deyə bilərəm".

Prezident sammit iştirakçılarının diqqətinə çatdırdı ki, Türkiyə-Ermənistan sərhədi 1993-cü ilin aprelinde Azərbaycanın Kəlbəcər rayonu işğal edildikdən sonra bağlanmışdır. Kəlbəcərdən əvvəl 1992-ci ildə ermənilər Şuşanı və Laçını işğal etmişlər. Daha sonra Ağdam, Füzuli, Zəngilan, Qubadlı və Cəbrayıl - Ümumilikdə Azərbaycanın Dağlıq Qarabağdan kənarında olan 7 rayonunu işğal etmişlər ki, bu da Azərbaycanın beynəlxalq səviyyədə təm-

nan ərazisinin 20 faizini təşkil edir. Prezident qeyd etdi ki, "bizim əhali etnik təmizləməyə məruz qalmışdır və bütün hallarda dəstəklənəcəyik. Biz eyni dəstəyi türk qardaşlarımızdan da görürük. Onlar Azərbaycanı bütün məsələlərdə dəstəkləyirlər və biz onları bütün məsələlərdə dəstəkləyirik, o cümlədən Şərqi Aralıq dənizində kəşfiyyat məsələsi ilə bağlı. Mən istəyirəm ki, siz bizim mövqeyimizi biləsiniz. Bu mövqə mənim göstərişimlə artıq Azərbaycan hökuməti tərəfindən rəsmi açıqlanmışdır. Səizə bir daha deyə bilərəm ki, Türkiyə bizim üçün təkə dəstək yox, qardaş ölkədir və türklər bizim qardaşlarımızdır. Bələliklə, bütün məsələlərdə biz onların yanında olacağıq".

Məlum olduğu kimi, Azərbaycan-Türkiyə qardaşlıq münasibətlərinin yüksək səviyyəsi bəlli dairələrə qıvcıqlandırır. Məsələn, Azərbaycan öz ərazisində Türkiyə ilə hərbi təlimlər keçirəndə qıvcıqlandırır. Azərbaycan hansısa arzuolunmayan ölkədən silah alanda qıvcıqlandırır. Azərbaycan təbii qazi Gürcüstan və Türkiyə ərazisi ilə xarici bazarla neql edəndə qıvcıqlandırır. Yaxud Türkiyə Qarabağ probleminə münasibətdə Azərbaycanın ədalətli mövqeyini birmənalı şəkildə dəstəkləyəndə, qardaşının yanında olduğunu bildirdəndə qıvcıqlandırır. Türkiyə Qərbdən yox, başqa mənəbdən silah alanda qıvcıqlandırır. Türkiyə dünyanın ən böyük hava limanını inşa edəndə qıvcıqlandırır. Nəyləmkə olar, qıvcıqlandırır da onların haqqıdır, qoy ne qədər istəyirlər, o qədər də qıvcıqlansınlar. Azərbaycan və Türkiyə üçün əsas odur ki, heç vaxt bir-birini tərk qoymasınlar, çünki tale onları birlikdə olmağa məhkum etmişdir.

rəfəşimiz yox, bizim üçün qardaş ölkədir. Biz heç bir təhdüddən etmədən Türkiyəni dəstəkləyirik və bütün hallarda dəstəklənəcəyik. Biz eyni dəstəyi türk qardaşlarımızdan da görürük. Onlar Azərbaycanı bütün məsələlərdə dəstəkləyirlər və biz onları bütün məsələlərdə dəstəkləyirik, o cümlədən Şərqi Aralıq dənizində kəşfiyyat məsələsi ilə bağlı. Mən istəyirəm ki, siz bizim mövqeyimizi biləsiniz. Bu mövqə mənim göstərişimlə artıq Azərbaycan hökuməti tərəfindən rəsmi açıqlanmışdır. Səizə bir daha deyə bilərəm ki, Türkiyə bizim üçün təkə dəstək yox, qardaş ölkədir və türklər bizim qardaşlarımızdır. Bələliklə, bütün məsələlərdə biz onların yanında olacağıq".

Məlum olduğu kimi, Azərbaycan-Türkiyə qardaşlıq münasibətlərinin yüksək səviyyəsi bəlli dairələrə qıvcıqlandırır. Məsələn, Azərbaycan öz ərazisində Türkiyə ilə hərbi təlimlər keçirəndə qıvcıqlandırır. Azərbaycan hansısa arzuolunmayan ölkədən silah alanda qıvcıqlandırır. Azərbaycan təbii qazi Gürcüstan və Türkiyə ərazisi ilə xarici bazarla neql edəndə qıvcıqlandırır. Yaxud Türkiyə Qarabağ probleminə münasibətdə Azərbaycanın ədalətli mövqeyini birmənalı şəkildə dəstəkləyəndə, qardaşının yanında olduğunu bildirdəndə qıvcıqlandırır. Türkiyə Qərbdən yox, başqa mənəbdən silah alanda qıvcıqlandırır. Türkiyə dünyanın ən böyük hava limanını inşa edəndə qıvcıqlandırır. Nəyləmkə olar, qıvcıqlandırır da onların haqqıdır, qoy ne qədər istəyirlər, o qədər də qıvcıqlansınlar. Azərbaycan və Türkiyə üçün əsas odur ki, heç vaxt bir-birini tərk qoymasınlar, çünki tale onları birlikdə olmağa məhkum etmişdir.

Allahverdi MEHDİYEV,
"Azərbaycan"

Azərbaycan dünya ölkələrinə nümunə göstərilir

30-dan çox ölkəyə humanitar yardım edən, COVID-19-la mübarizəyə böyük töhfə verən Azərbaycan Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatı tərəfindən də yüksək qiymətləndirilir

Əvvəli 1-ci səh.

Regionların sosial-iqtisadi inkişafına dair dövlət proqramlarının icrasını nəticəsində respublikanın bütün bölgələrində müasir tibb ocaqları yaradılıb. Doğrudan da, dövlətimiz vaxtında bu addımı atmasaydı, indi hansı problemlərlə üz-üzə qala biləydimiz təəssüfə gətirmək belə mümkün deyildi. Bu xəstəxanaların tikilməsi ilə yanaşı, onlar həm də ən müasir avadanlıqlarla təchiz olunur və şükürlər olsun ki, proses davam etdirilir.

Xatırlatmaq yerinə düşərdi ki, pandemiya başlayanda Azərbaycanda cəmi 6 laboratoriya fəaliyyət göstərirdi. Bu gün isə onların sayı 45-ə çatır. Bunun da nəticəsində testlərin sayı 900 mindən çoxdur. Bu isə adambaşına düşən testlərin sayına görə Azərbaycanın dünyada qabaqcıl yerlərdə olmasını təsdiqləyən faktlardır.

Artıq heç kəsə sirsir deyil ki, Azərbaycan həkimlərinə pandemiya dövründə xüsusi diqqət göstərilir. Yeni tikilmiş xəstəxanalar, ilk növbədə, dövlət başçısının da xüsusi vurğuladığı kimi, həkimlərin iş yeridir. Bu da onların iş yerlərinin müasirləşdirilməsi, həmçinin də maddi

baxımdan vəziyyətlərinin yaxşılaşdırılması deməkdir. Yalnız onu deyək ki, COVID-19 xəstələrinə xidmət edən həkimlərin əməkhaqları 3-5 misli miqdarında artırılıb. Bununla yanaşı, həkimlərin sayının kifayət qədər olmaması probleminin də həlli dövlət başçısının diqqətindən kənar qalmayıb. Dünya dövrlərində olduğu kimi, biz də qəfil gələn bələya - koronavirus pandemiyasına hazır deyilik.

Dövlət başçısı da bunu xüsusi qeyd edərək bildirdi ki, dünyanın bələ bir bələ ilə üzleşəcəyini kimse bilmirdi: "Bizdə və eləcə də bütün başqa ölkələrdə həkimlərin sayı normal həyat rejiminə hesablanıb. Ona görə əlavə həkimlərin Azərbaycanı dəvət edilməsi gündəlikdə duran məsələlərdən biri idi. Hesab edirik ki, biz operativ və səmərəli addımlar nəticəsində bu sahədə də məsələni həll etdik. Azərbaycana beş ölkədən - Türkiyədən, Rusiyadan, Çindən, İtaliyadan, Kubadan həkim briqadaları gəlməmişdir və bu həkimlər bizə kömək göstərirlər".

COVID-19 ilə mübarizədə vəziyyət son həftələr ərzində artıq müsbətə doğru dəyişməkdədir. Bu dinamikanın qorunub saxlanılması,

ilk növbədə, ictimaiyyətin məsuliyyətindən də asılıdır. Dövlət və hökumət, əlaqədar strukturlar bütün imkanları səfərbərliyə alıb ki, pandemiyanın aradan qaldırılması müddəti qısaladılsın. Həyata keçirilən tədbirlər Ümumdünya Səhiyyə Təşkilatı tərəfindən də çox yüksək qiymətləndirilir. Buna görə də Azərbaycan nümunəvi ölkə adlandırılıb. Əlbəttə, buna nail olmaq o qədər də asan olmayıb. Adıçəkilən sahəyə ayrılan dövlət vəsaiti, ölkə əhalisinin pandemiyanın qarşısını alınmasında göstərdiyi səfərbərlik işləri, xəstəxanaların, laboratoriyaların inşası, sosial proqramların həyata keçirilməsi mübarizədə əsas rol oynayıb.

Azərbaycanın bu dövrə 30-dan çox ölkəyə humanitar yardım göstərməsi də ümumi mübarizəyə verdiyi töhfədir. Əlbəttə, pandemiya həm ölkə iqtisadiyyatına, həm də insanların sosial vəziyyətinə mənfi təsir göstərməyə bilmez. Bu təsirin fəsadlarını azaltmaq üçün mühüm addımlar atılır. Bələ çətin dövrdə beş milyona yaxın insanın geniş sosial paketlə əhatə olunması da təsadüfi deyil. Bu, ilk növbədə, Azərbaycan dövlətinin öz vətəndaşlarının daim

qayğısına qalması, onların sosial vəziyyətlərini yaxşılaşdırılması, insanların sağlamlığının prioritet məsələ olması deməkdir.

Azərbaycan Prezidentinin qənaətinə, dünyada gedən hadisələr, tədqiqatlar, peyvəndlərin üzərində işin aparılması məqsədində "Onu da bildirməliyəm ki, biz hazırda bir neçə şirkətlə COVID-ə qarşı peyvəndin ölkəmizə gətirilməsi ilə əlaqədar fəal iş aparırıq. Mən ümid edirik ki, Azərbaycan bu sahədə də peyvəndi əldə edən birinci ölkələr sırasında olacaqdır. Çünki biz artıq bir müddətdir ki, bu məsələ ilə əlaqədar çox fəal iş aparırıq. Ancaq burada əsas şərt bu peyvəndin bütün sınaq mərhələlərindən keçməsidir. Həkimlər yaxşı bilirlər ki, istənilən yeni peyvənd bir neçə mərhələdən keçir və yalnız ondan sonra bazara çıxarılır, insanların vaksinasiyası üçün istifadə olunur".

Məhdudlaşdırıcı tədbirlərin öten altı ay müddətində sərtləşdirilməsi, bununla yanaşı, vəziyyətdə əlaqədar olaraq yumşalma addımlarının atılması iyul ayının ortalarında başlayaraq müsbət dinamika da özünü göstərdi. Bu gün yoxlanarların sayının 100-200 arasında olması, əl-

bəttə, arxada qalan aylarla müqayisədə ürəkəcan nəticədir. Vəziyyətin daim nəzarət altında saxlanması gündəlik monitorinqin aparılması mühüm amildir. Hesab edilir ki, yumşalma addımları elə atılmalıdır ki, xəstələrin sayı kəskin artmasın.

Azərbaycanın bu sahədə göstəriciləri inkişaf etmiş Avropa ölkələri ilə müqayisədə niqbilniyyəti əsas verir. Avqust ayında xəstələrin sayı inkişaf etmiş Avropa ölkələrində pik həddə çatdıqda ölkəmizdə bunun əksinə olub. Xatırladaq ki, apreldən yay aylarına qədər bütövlükdə dünyada, o cümlədən Avropada xəstələrin sayının azalması müşahidə olunurdu. Demək, arxayınçılığa hələ ki, əsas yoxdur. Dövlət başçısı da bunu ölkə əhalisinə diqqətlə bir daha çatdırdı ki, bu xəstəlik heç də yoxa çıxmayıb. Bu xəstəlik var və bələ olan halda dövlət tərəfindən bütün lazımi addımlar atılmalıdır.

Təəssüf ki, bu gün hələ də vəziyyəti olduğu kimi dərk etməyənlər, məsuliyyətin iştirakçıları, qaydaları kobudcasına pozanlar rast gərilir. Təbii ki, bələ hallar aşkarlandıca cəza tədbirləri görülür. Azərbaycan Prezidenti xalqın ürəyindən xəbərdar verən məqamında deyir: "Cəza tədbirləri bütün kateqoriyalardan olan insanlara tətbiq edilir. Heç bir ayrı-seçkilik yoxdur. İctimai vəziyyətin, ictimai statusuna baxmayaraq qanun qarşısında hamı bərabərdir. Azərbaycanda bərabərlik, ədalət və qanunun aliliyi əsas prinsiplərdən biridir və mən bütün vətəndaşları məsuliyyətə çağırıram. Birincisi, özərlərini, öz yaxınlarını qorumaq üçün daha məsuliyyətli olmalıdır, digər tərəfdən qaydaları pozanlar, böyük kütləvi tədbirlər təşkil edənlər və bələliklə, ölkə qanunları ilə və müvafiq olan qaydalarla nümayişkarənə hesablaşmayanlar mütləq öz cəzasını alacaq və alir. İctimaiyyət də bu məsələ ilə bağlı məlumatlandırılır. Hesab edirik ki, Azərbaycan vətəndaşları yaxşı görürlər ki, qanun hər kəs üçün qanundur. Heç kim qanundan üstün ola bilməz, heç kimdə heç bir imtiyaz ola bilməz və heç kimə heç bir güzəşt edilmir və edilməyəcək".

Məhəmməd NƏRİMANOĞLU,
"Azərbaycan"

Hulusi KILIÇ: "Prezident İlham Əliyevin Türkiyəyə dəstəyi qardaşlıq münasibətlərimizin nə qədər möhkəm olduğunu bir daha göstərdi"

"Türkiyə həmişə Azərbaycandan dəstək görüb və bələ bir dəstəyə ehtiyacı olduğunu da heç zaman gizlətməyib. Prezident İlham Əliyevin Yunanıstanın Azərbaycanda yeni iyununmuş fəvqəladə və səlahiyyətli səfirinin etimadnaməsini qəbul edərək söylədiyi fikirlər, Türkiyəyə növbəti dəstəyi ölkəmizdə böyük rəğbətə qarşılandı. Bir daha əmin olduq ki, iki ölkə arasındakı qardaşlıq münasibətləri nə dərəcədə möhkəmdir".

Bu fikirləri AZƏRTAC-a açıqlamasında Türkiyənin Azərbaycandakı səfiri Hulusi Kılıç bildirdi.

Prezident İlham Əliyevin 2014-cü ildə Praqada dövlət və hökumət başçılarının iştirakı ilə "Şərq tərəfdaşlığı" proqramının 5 illiyinə həsr olunan sammitdə Ermənistanın ovaxtı prezidenti Serj Sarkisyanla sözlərini cavab verdiyini, Türkiyənin müdafiə etdiyini, konkret faktlarla təcavüzkar dövlətin iddialarının əsassız olduğunu xatırladığını Hulusi Kılıç Türkiyənin də hər zaman Azərbaycanın yanında olduğunu vurğulayıb. O deyib: "Prezident İlham Əliyevin liderlik xüsusiyyətlərindən danışıq konkretlik və açıq, qətiyyətli mövqəni nümayiş etdirmək kimi çox yüksək cəhətləri xüsusi qeyd etməliyəm. Praqatik və açıq siyasətçi imici qazanmaq hər liderə nəsis olmur. Prezident İlham Əliyevin şəxsiyyətini türk xalqına sevdirmək mühüm cəhətlərdən biri də məhz onun hər zaman Türkiyəyə olan tükənəz sevgisini açıq nümayiş etdirməsidir. Əminliklə deyə bilərəm ki, dövlət başçısının bu mövqeyi, açıq dəstək mesajları Azərbaycan-Türkiyə münasibətlərindəki tarixi qardaşlıq bağlarının daha da möhkəmlənməsinə təkanverici güc oldu".

İŞİMİZ, GÜZƏRANIMIZ

BSTA Azərbaycanda sosial sahədə aparılan islahatları, əldə olunan uğurlu nəticələri yüksək dəyərləndirir

“Son illər özünüməşğulluq proqramı çərçivəsində 4 min nəfər əlilliyi olan şəxs öz ailə təsərrüfatlarını yaradıb. Bu istiqamətdə həmçinin əlilliyi olan şəxslərin əmək bazarına və kiçik biznesə çıxış imkanlarının artırılması, onlar üçün xüsusilaşdırılmış peşəyönümü testləri, müasir modul təlim proqramları və peşə standartlarının hazırlanması məqsədilə işlər davam etdirilir”.

Bunu Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi naziri Sahil Babayev Beynəlxalq Sosial Təminat Assosiasiyasının (BSTA) prezidenti Yoakim Bröyer ilə videoformat görüşündə bildirib. Azərbaycanda aparılan siyasətin əsas xəttinin vətəndaş rifahının təminatı olduğunu vurğulayan nazir Prezident İlham Əliyevin sosial-iqtisadi siyasətinin nailiyyətlərini qeyd edib. O, əmək, məşğulluq və sosial müdafiə sahəsində ölkəmizdə aparılan son islahatları, e-texnologiyaların bu sahədə geniş tətbiqi işlərini diqqətə çatdırıb. DOST layihəsi, sosial ədənlərdə artım dinamikası, pandemiya dövründə reallaşdırılan iqtisadi-sosial dəstək tədbirləri barədə məlumat verib. Bu tədbirlər sırasında sosial təminat növləri üzrə ödənişlərin davamlılığının da təmin edildiyini bildirib.

Azərbaycan BMT-nin Yüksək Səviyyəli Siyasi Forumuna Dayanıqlı İnkişafa dair 3-cü Könüllü Milli Hesabatını təqdim edəcək

Azərbaycan Birləşmiş Millətlər Təşkilatının (BMT) üzvü olan dövlətlərin 2015-ci ilin 25-27 sentyabr tarixlərində keçirilən Dayanıqlı İnkişaf Sammitində 2016-2030-cu illər üçün təsdiq edilmiş 17 Dayanıqlı İnkişaf Məqsədi və 169 hədəfi özində birləşdirən global Dayanıqlı İnkişaf Məqsədlərinə (DİM) qoşulub.

Bu məqsədlərdən irəli gələn öhdəliklərlə bağlı dövlət orqanlarının üzərinə düşən vəzifələrin icrasını əlaqələndirməsi məqsədilə Prezident İlham Əliyevin 2016-cı il 6 oktyabr tarixli fərmanı ilə Azərbaycan Respublikasının Dayanıqlı İnkişaf üzrə Milli Əlaqələndirmə Şurası yaradılıb.

Ötən dövr ərzində ölkəmizdə DİM-lərin səmərəli və əhatəli icrası istiqamətində bir sıra işlər görüldü, o cümlədən bu təşəbbüsə qoşulan ölkələrdə DİM-lərin icrasını beynəlxalq ictimaiyyətin diqqətinə çatdırılması və qabaqcıl təcrübələrin mübadiləsi məqsədilə hər il BMT-nin İqtisadi və Sosial Şurasının təşkilatçılığı ilə keçirilən Yüksək Səviyyəli Siyasi Forum (YSSF) üçün regionda ilk ölkə olaraq

S.Babayev pandemiya dövründə sosial müdafiə və aktiv məşğulluq proqramlarının genişləndirilməsi sahəsində görülən işləri də qeyd edib. Əlilliyi olan şəxslərin peşə əmək reabilitasiyası məqsədilə görülən tədbirləri diqqətə çatdırıb. Nazir ötən dövrdə BSTA ilə müsbət əməkdaşlıq təcrübəsindən bəhs edərək, gələcəkdə bu təcrübənin uğurla davam etdirilməsinə əminlik ifadə edib.

Y.Bröyer BSTA-nın Azərbaycanda sosial sahədə aparılan islahatları, əldə olunan uğurlu nəticələri yüksək dəyərləndirdiyini vurğulayıb. O, pandemiya dövründə sosial təminatın əhalinin rifahında önəminin daha aydın şəkildə özünü göstərdiyini deyib. Ölkəmizdə də bu sahəyə xüsusi diqqət göstərilməsinin təqdirləyici olduğunu diqqətə çatdırıb. Y.Bröyer həmçinin ölkəmizin islahatlar prosesində BSTA ilə müstəadi əməkdaşlığını yüksək qiymətləndirib.

Görüşdə ötən ilin may ayında BSTA-nın Avropa Regional Forumunun Bakıda yüksək səviyyədə keçirilməsindən razılıq ifadə olunub. Həmçinin Azərbaycanın döndürülən (özünüməşğulluq proqramı, ünvanlı sosial yardım və əlillik təyinatı üzrə e-sistemlər, qeyri-rəsmi məşğulluğun aradan qaldırılması tədbirləri) BSTA-nın xüsusi mükafat və təltiflərə layiq görüləməsinə bəhs olunub. Bu layihələr üzrə davam edən işlər qeyd edilib.

2017-ci və 2019-cu ildə 2 Könüllü Milli Hesabat təqdim olunub.

Hayata keçirilmiş tədbirlər nəticəsində Azərbaycan BMT-nin 2020-ci il üzrə Dayanıqlı İnkişaf hesabatında dünyanın 166 ölkəsi arasında “Dayanıqlı inkişaf məqsədləri indeksi” üzrə mümkün 100 balından 72,6 bal toplayaraq 54-cü pillədə qərarlaşıb. Müqayisə üçün qeyd edək ki, İrəq Avropa və Mərkəzi Asiya regionunda bu indeks üzrə orta göstərici 70,9-dur. Hesabata əsasən, Azərbaycan səhiyyə, rifah, yoxsulluq, qidalanma, təmiz su və enerji, davamlı şəhərlər və icmalar kimi DİM-lər üzrə irəliləyişlərə nail olub.

Bununla yanaşı, ölkəmiz YSSF-yə növbəti (3-cü) Könüllü Milli Hesabatın təqdim edilməsi barədə müraciət edib və Azərbaycan hesabat təqdim edəcək ölkələr siyahısına daxil olub.

İnküziv və dayanıqlı inkişaf, COVID-19 pandemiyası və postpandemiya dövrünün çağırışları, həmçinin DİM-lər üzrə həyata keçirilmiş tədbirlər, həmçinin əldə olunmuş nailiyyətlərə dair hazırlanacaq hesabat 2021-ci ilin iyul ayında BMT-nin İqtisadi və Sosial Şurası tərəfindən təşkil ediləcək Yüksək Səviyyəli Siyasi Forumda təqdim olunacaqdır.

Əvvəli 1-ci səh.

Yeni neft strategiyası Azərbaycanın qədim neft-qaz ölkəsi kimi şöhrətini özünə qaytardı, dövlətimizin uzunmüddətli, davamlı inkişafına zəmin yaratdı. Azərbaycanın dinamik inkişaf edən, güclü və nüfuzlu ölkəyə çevrilməsində müstəsna rol oynayan bu strateji kurs həm də dövlətin iqtisadi-siyasi güdrətinin və beynəlxalq birliyə inteqrasiyasının, xalqımızın durmadan yüksələn sosial rifahının təminatçısı oldu. Ölkədə aparılan genişmiqyaslı quruculuq işləri, respublikanın beynəlxalq aləmdə qazandığı uğurlar həmin uzaqgörən konsepsiyamızın tənəsinə aydın misaldır.

“Əsrin müqaviləsi” çərçivəsində artıq 23 ildir neft hasil olunur. AÇG-dən əldə olunan hasilatın həcmi bu ilin yanvar ayında 500 milyon ton çatıb. AÇG həmçinin Azərbaycana ümumilikdə 45 milyard kubmetrdən artıq sənət qazının təminatını təmin edib.

1994-cü ilin sentyabr ayında AÇG üzrə müqavilə imzalanarkən tərəflərimiz bu yataqların təxmini ehtiyatlarının 511 milyon ton olduğunu müəyyən etmişdilər. Lakin zaman bu yataqlar blokunun sərvətinin daha çox olduğunu göstərdi. Hazırda AÇG-nin ehtiyatlarının ən azı 1 milyard ton olduğu bildirilir. Gələcək illərdə, yeni daha yeni texnologiyalar tətbiq edildikcə həmin yataqlar blokundan belkə bundan da çox karbohidrogen hasil etmək mümkün olacaqdır.

2017-ci ilin sentyabr ayında AÇG-nin birgə işlənməsi və hasilatın pay bölgüsü haqqında dəyişdirilmiş və yenidən işlənməsi sazişini imzalaması da bu amilə əsaslanır. Yeni müqavilə 2049-cu ilin sonunadək davam edəcək və növbəti illər ərzində AÇG-nin ölkəmizə gətirdiyi iqtisadi mənfəətləri maksimuma çatdıracaq. Müqavilənin şərtləri 26 ildən bəri ölkəmizin artan maliyyə və texnoloji potensialını əks etdirməklə yanaşı, xarici tərəfdaşların Azərbaycanın inamını təsdiqləyərək və bu müddət ərzində formalaşmış beynəlxalq tərəfdaşlığı yeni müstəviyə qaldırıb.

Azərbaycan neftini dünya bazarlarına əsasən təməli 2002-ci il sentyabrın 18-də qoyulan, üçüncü minilliyin nəhəng mühəndis qurğusu olan BTC daşıyır. Ümummilli Lider Heydər Əliyevin adını şərəflə daşıdığı bu kəmərin nefti Azərbaycanın nefti

Azərbaycanın sentyabr “təvəllüd”lü meqalayihələri

İndiyədək 4526 tankera yüklənərək dünya bazarlarına yola salınıb. 1768 kilometr uzunluğunda olan boru kəməri 2006-cı ilin iyun ayında istismara verildən 2020-ci ilin ikinci rübünün sonunadək, ümumilikdə 462 milyon tondan artıq (3,47 milyard barrel) xam neft ixrac edib.

BTC-nin təməli qoyularkən Ulu Öndər Heydər Əliyev demişdir: “Gördüyümüz işlər Azərbaycanın gələcəyi üçündür”. Həmin gündən 18 ilin keçirdiyi bir vaxtda bu sözlərin arxasında necə böyük məna, genişmiqyaslı işlər, global layihələr dayanırdığını bir daha aydın dərk edirik. BTC, haqiqətən, özündən sonra neçə-neçə meqalayihəyə yol açdı.

Başqa sözlə, bu layihələrin hamısı bir-birilə sıx bağlıdır. Məsələn, “Cənub qaz dəhlizi”nin təməlinin “Əsrin müqaviləsi”nin 20 illik yubileyi gündə qoyulması özlüyündə maraqlı və mühüm bir tarixdir. Layihənin uğurlu startı həmin əlamətdar hadisədən başlanmışdır.

Prezident İlham Əliyevin dediyi kimi, “Cənub qaz dəhlizi” haqqında danışarkən biz 1990-cı illərdə görülmüş işləri mütləq qeyd etməliyik... Əgər 1990-cı illərin ortalarında üçtərəfli format yaranırdırsa, - Azərbaycan-Gürcüstan-Türkiyə, - bu gün bu format genişlənmir və “Cənub qaz dəhlizi”nin öz ölkələri müxtəlif qurumları təmsil edirlər. Yəni də Azərbaycan-Gürcüstan-Türkiyə və Avropa İttifaqına üzv ölkələr - Bolqarıstan, Yunanıstan, İtaliya və Albaniya - artıq 7 ölkə “Cənub qaz dəhlizi”nin üzvüdür və Balkan ölkələri də bu layihəyə maraq göstərirlər”.

“Cənub qaz dəhlizi”nin ehtiyat mənbəyi Xəzər Azərbaycan sektorundakı “Şahdəniz” yatağıdır. 14 ildir mavi yanacaq vərəqə bu yataq Azərbaycan dünyada həm də qaz ixrac edən ölkə kimi tanıtı. Cənubi Qafqaz Boru Kəməri (CQBK) 2006-cı ilin ortalarında istifadəyə verildən bəri “Şahdəniz-1” qazını Azərbaycana və Gürcüstana çatdırır. 2007-ci ilin iyul ayında isə

bu kəmərlə qaz həm də Türkiyəyə nəql olunur. Belə ki, Gürcüstan-Türkiyə sərhədində CQBK-ya əlavə kəmərlər birləşdirilir və o, Azərbaycan qazını Ərzurumadək aparır. İndi artıq gerçəklənən “Cənub qaz dəhlizi”nin möhkəm bünövrəsi, uğurlu başlanğıcı məhz Bakı-Tbilisi-Ərzurum kəməridir. Beləliklə, bu dəhliz möhkəm təməllə əsaslanır.

Bələ global layihənin bir neçə ildə gerçəkəlməsi də onun etibarlı zəmin üzərində həyata keçirildiyini təsdiqləyir. “Cənub qaz dəhlizi”nin təməlləşməsi mərasimindən cəmi 6 il keçməsinə baxmayaraq, döndürən üçü artıq fəaliyyət göstərir. 2018-ci ilin may ayında Səngəçaldada böyük təntənə ilə “Cənub qaz dəhlizi”nin açılış mərasimi keçirildi. Buna layihənin ilk iki hissəsinin başa çatdırılması - “Şahdəniz-2”dən hasilatın əldə olunması və CQBK-nin genişləndirilməsi imkan verdi.

Növbəti ayda isə Türkiyədə, Əskişəhərdə üçüncü seqmentin - Trans-Anadolu Qaz Boru Kəmərinin (TANAP) açılışı aparılıb.

Hazırda son seqmentin - Trans-Adriatik Qaz Boru Kəmərinin (TAP) çəkilişi yekunlaşmaqdadır.

“Cənub qaz dəhlizi” Azərbaycanın təşəbbüsü və liderliyi ilə beynəlxalq əməkdaşlıq və tərəfdaşlıq şəraitində gerçəkəlməyə layihədir. Təsəffü deyil ki, 2015-ci ildən başlayaraq ölkəmiz altı dəfə “Cənub qaz dəhlizi” Məşvət Şurasının toplantılarına evsahibliyi edib. Bu toplantılar layihənin irəliləməsinə mühüm rol oynayıb, burada görülmüş işlər barədə geniş söhbət açılıb, qarşıda duran vəzifələr müzakirə edilmiş, layihənin irəliləməsi üçün mübadiləsi aparılıb.

Bələliklə, ölkəmizin 26 il əvvəl sentyabrın 20-dən başlayan uğurlu salnaməsi davam edir. Sentyabr ayında Azərbaycan neftçiləri həmçinin öz peşə bayramlarını qeyd edirlər. Bələ də bütün bunlara görə sentyabrı “neft ayı” adlandırırlar.

Flora SADIQLI, “Azərbaycan”

Yeni “Pensiya kalkulyatoru” e-xidməti hazırlanır

Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi elektronlaşdırma proqramı çərçivəsində yeni və geniş funksional imkanlara malik “Pensiya kalkulyatoru” e-xidmətini hazırlayır.

Bu e-xidmət vətəndaşlara onlara pensiyasını nə zaman və qanunvericilikdə nəzərdə tutulan hansı şərtlərlə təyin ediləcəyini real vaxt rejimində öyrənmək imkanı verəcək. Kalkulyator mövcud qanunvericiliklə vətəndaşa yaşa görə əmək pensiyasının hüququnun yaranacağı tarix, ümumi hüququnu əldə edəcəyi tarixdəki yaş, habelə hər üç pensiya növü (yaş, əlilliyi və ya ailə başçısını itirməyə görə) üzrə tələb olunan sığorta stajı, pensiya kapitalı, hazırda pensiyaçı olub-olmaması və s. barədə məlumat verəcək.

Birjalarda neftin qiyməti ucuzlaşır

Dünya birjalarında avqustun 5-nə olan məlumat açıqlanıb.

AZƏRTAC xəbər verir ki, Londonun ICE (“InterContinental Exchange Futures”) birjasında “Brent” markalı neftin bir barelinin qiyməti 1,41 dollar geriləyərək 42,66 dollar, Nyu Yorkun NYMEX (“New York Mercantile Exchange”) birjasında “Light” markalı neftin bir barelinin qiyməti isə 1,60 dollar ucuzlaşaraq 39,77 dollar təşkil edib.

Enerji qurğularına nəzarət gücləndirilir

Ötən ay Enerji Məsələlərini Tənzimləmə Agentliyi tərəfindən elektrik enerjisi təchizatı sahəsində yeni yaxud yenidən qurulan, həmçinin enerji təchizatı sxemini dəyişən 11 tikinti obyektinin xarici elektrik enerjisi təchizatı üçün quraşdırılmış elektrik qurğularına istismara buraxılış aktı verilib.

Eyni zamanda elektrik enerjisi ilə təmin edilməsi üçün 20 tikinti obyektinin elektrik qurğularının layihə sənədləri ekspertiza olunaraq razılaşdırılıb, aşkar olunmuş çatışmazlıq səbəbindən 4 tikinti obyektinin elektrik qurğularının layihə sənədinin razılaşdırılmasından imtina olunub, 34 təbii qaz istehlakçısının təqdim etdiyi razılaşdırılmış layihəyə uyğun olaraq tikintisi başa çatdırılıb sənaye qaz qurğularının istismarına

İqtisadiyyat Nazirliyinin tabeliyindəki Kiçik və Orta Biznesin İnkişafı Agentliyi (KOBİA) yeni sahibkarlıq subyektlərinin yaradılmasına dəstək tədbirlərini davam etdirir.

KOBİA-nın Xaçmaz KOB İnkişaf Mərkəzi tərəfindən yeni sahibkarlıq subyektlərinin yaradılması üçün biznesə başlamaqda maraqlı olan şəxslər

müxtəlif təlimlərlə cəlb edilir, onların potensialına uyğun müvafiq fəaliyyət sahəsi seçilir, sahibkarlıq subyektlərinin qeydiyyatı üçün sənədləşdirilmə, maliyyə resurslarına çıxış və digər istiqamətlərdə dəstək verilir.

Bu ilin fevral ayında fəaliyyətə başlamış Xaçmaz KOB İnkişaf Mərkəzinin dəstəyi ilə İndiyədək Quba-Xaçmaz iqtisadi rayonunda 9 sahibkarlıq subyekti (5 fərdi məsuliyyətli cəmiyyət və 4 məhdud sahibkarlıq subyekti) yaradılıb.

Yeni yaradılmış sahibkarlıq subyektləri kənd təsərrüfatı məhsullarının qəbulu, sülü məhsullarının sifarişlə qəbulu, pomidor istehsalı, gömrük təmsilçiliyi, təlim və s. sahələrində fəaliyyət göstərirlər.

Qeyd edək ki, KOB İnkişaf mərkəzləri sahibkarlıq subyektlərinin yaradılmasına dəstək verməklə yanaşı, mikro, kiçik və orta sahibkarlara, həmçinin biznesə başlamaq istəyənlərə biznesin qurulması və inkişaf etdirilməsi üçün təlim və məsləhət xidmətləri təqdim edir, məlumatlandırır, əlaqələndirir, maliyyə resurslarına çıxış və s. kimi istiqamətlərdə dəstək və xidmətlər göstərir.

Başqa sözlə, bu layihələrin hamısı bir-birilə sıx bağlıdır. Məsələn, “Cənub qaz dəhlizi”nin təməlinin “Əsrin müqaviləsi”nin 20 illik yubileyi gündə qoyulması özlüyündə maraqlı və mühüm bir tarixdir. Layihənin uğurlu startı həmin əlamətdar hadisədən başlanmışdır.

Yeni yaradılmış sahibkarlıq subyektləri kənd təsərrüfatı məhsullarının qəbulu, sülü məhsullarının sifarişlə qəbulu, pomidor istehsalı, gömrük təmsilçiliyi, təlim və s. sahələrində fəaliyyət göstərirlər.

Qeyd edək ki, KOB İnkişaf mərkəzləri sahibkarlıq subyektlərinin yaradılmasına dəstək verməklə yanaşı, mikro, kiçik və orta sahibkarlara, həmçinin biznesə başlamaq istəyənlərə biznesin qurulması və inkişaf etdirilməsi üçün təlim və məsləhət xidmətləri təqdim edir, məlumatlandırır, əlaqələndirir, maliyyə resurslarına çıxış və s. kimi istiqamətlərdə dəstək və xidmətlər göstərir.

Ağdamda məktəb üçün modul tipli bina quraşdırılır

Ağdam rayon 9 nömrəli köçkün tam orta məktəbi üçün Bərdə rayonunda modul tipli məktəb binası quraşdırılır.

Binanın tikinti-quraşdırma işləri Prezident İlham Əliyevin “Azərbaycan Respublikasında təhsil infrastrukturunun inkişafı ilə əlaqədar əlavə tədbirlər haqqında” 2020-ci il 6 may tarixli sərəncamı ilə ayrılan vəsait hesabına həyata keçirilir.

96 sqm-lik yerlik məktəb binası 10 sinif otağı, müəllimlər otağı, kitabxana və sanitariya qovşağdan ibarətdir. Hazırda binada son tamamlama işləri aparılır. Məktəb binasının yeni tədris ilində istifadəyə verilməsi nəzərdə tutulur.

Bərdədə 2014 hektar sahədə təkrar əkin aparılıb

Bərdə rayonunda fermerlər və torpaq mülkiyyətçiləri kənd təsərrüfatı işlərini davam etdirirlər.

Rayonda məhsul yığımı ilə yanaşı, kənd təsərrüfatı məhsullarının istehsalının artırılmasına mühüm rol oynayan təkrar əkinin təbii də uğurla həyata keçirilir. Rayon Statistika İdarəsindən AZƏRTAC-a bildirilib ki, cari ildə mülkiyyətçilər 2014 hektar sahədə təkrar əkin aparılıb. Təkrar əkinlərin 1004 hektarı qarğıdalı, 1010 hektarı tərəvəz bitkililəridir.

Bundan başqa, payızlıq əkinləri üçün 6100 hektar sahədə şum qaldırılıb. Hazırda rayonda məhsul yığımı, bəzi kənd təsərrüfatı bitkilərinin becərilməsi, pambıq yığımına və növbəti təsərrüfat ilinə hazırlıq işləri davam edir.

Gəncədə 1300-ə yaxın şəxs ödənişli ictimai işlərlə cəlb olunub

Ödənişli ictimai iş yerləri abadlaşdırma, yaşıllaşdırma, parklara qulluq, dezinfeksiya işlərinin aparılması, tənha yaşlılara və əlilliyi olan şəxslərə sosial xidmətlərin göstərilməsi və s. kimi sahələr üzərində.

Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyinin DOST İş Mərkəzi vasitəsilə ölkəmizin bütün bölgələrində olduğu kimi, Gəncə şəhərində də ödənişli ictimai işlər proqramı icra olunur.

İşsiz və işaxtaranların məşğulluq imkanlarının artırılmasında mühüm rol oynayan bu proqrama Gəncədə hazırda da əsasən həssas qruplardan olan 1300-ə yaxın şəxs cəlb edilib. Onların hər biri ilə əmək müqaviləsi bağlanıb ki, bu da həmin şəxslərin gələcək sosial təminat hüquqlarına əsas yaradır.

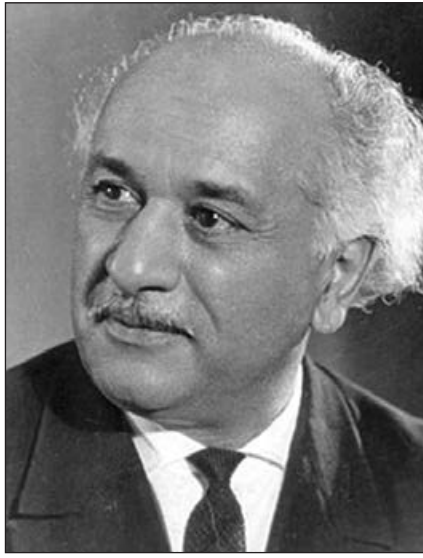

Mədəniyyət

Ustad sənətkarlarımız

Şeyxzamanovlar nəslinin övlədiydi Məmmədza. Gəncinin ən mötəbər, ən hörmətli soyadlarından biri olan Şeyxzamanovların nəslinin şair Nizami Gəncəviyə gəlib çıxdığını ədəbiyyatşünas Firudin bəy Köçərli yazıb. Şeyxzamanovların başqa bir məşhur nümayəndəsi də Şeyx İbrahim Qüdsidir. Əsl sənəti müəllimlik olan Şeyx İbrahim əvvəllər "Naseh" təxəllüsü ilə şeirlər yazıb. "Qüdsi" təxəllüsünü isə ona Abbasqulu ağa Bakıxanov verib.

ne qəbul olunmasını Məmmədza Şeyxzamanov özü üçün əsl səadət sayıb. Şeyxzamanovlar kimi böyük, sanballı nəslin övlədi olsa da, evdə "Sənin teatr əlavində nə işin var?" deyər narazılıq edən, onu bu yoldan çəkəndirməyə cəhd göstərən olmayıb. Narazılıq edəcək kim qalmışdı ki?.. Atası vəfat etmişdi, böyük qardaşı, bacısı Vətən həsrətliydilər.

Anasının təsəllisi, ümid yeri olan Məmmədza Şeyxzamanovun tezliklə Gəncə Dram Teatrının rejissoru Həbib İsmayilov teatrın nəzdindəki studiyaya dəvət edib. O, aktyor kimi Gəncədə yaşay-yavaş tanınmağa başlayıb. Bir gün Səməd Vurğunun "Vaqif" dramını tamaşaşaya hazırlayırlar. Müəllif özü də məşqə baxmağa gəlib. Məmmədza Şeyxzamanovun Eldar obrazını necə ifa etdiyini görüb, bəzi məsləhətlər verib.

daşı kiçik övladı ilə birlikdə sürgün olunub. Yeddi il Qazaxıstanda sürgündə qalıblar. Körpə uşaqlar orada çox zülmələr çəkiblər. Qazaxıstanın sət qışına çətinliklə dözüblər.

Yeddi il sonra ailəsinə də götürüb gizli Qazaxıstandan Gəncəyə qaçıb. Bir müddət üzə çıxa bilməyiblər. Gizli yaşadıqlarına görə işə düzəlməsi də mümkün olmayıb. Çarəsiz qalan Məmmədza Şeyxzamanovun yadına Səməd Vurğun düşüb. Ona müraciət edib, başına gələnləri danışmış, sairədən kömək istəyib. Səməd Vurğun onu naümid qoymayıb. Şairin bir cəziyyəti ilə Məmmədza Şeyxzamanovun işləri yoluna düşüb. Yene Gəncə Dram Teatrında işləməyə başlayıb.

Azərbaycan Dövlət Akademik Dram Teatrının yaradıcı heyətinin 1955-ci ildə Gəncəyə qastrol səfəri ona uğur gətirib. Rejissor Adil İsgəndərov Məmmədza Şeyxzamanovun həmin teatra dəvət edib. Ailəsinə də götürüb Bakıya gəlib. Bu teatrdakı ilk dəfə "Göz həkimi" tamaşasında professor Şahbazov kimi səhnəyə çıxıb. Elə birinci rolu ilə tamaşaçıları onu fərqləndirib.

Unudulmaz aktyor...

Şeyx İbrahim Qüdsinin ailəsində dünyaya gələn İsa bəy ömrünün böyük hissəsini Şeyxzamanovlara nəsil-nəsil keçən müqəddəs bir vəzifəni yerinə yetirməyə - İmamzadənin keşikçisi olmağa həsr edib. Hacı İsa bəy bir neçə dəfə evlənib. Uşaqları olub. Sonuncu dəfə Böyükxanım adlı ikinə uşağı, dul qadınla ailə qurub. Onların üç uşağı, iki oğlu, bir qızı olub. Məmmədza Şeyxzamanov Hacı İsa bəylə Böyükxanımın ortancıl övlədlərində. O, 1915-ci ildə avqustun 4-də dünyaya göz açanda İsa bəyin gəlgəlli günlərində. Gəncinin ən nüfuzlu, imkanlı kişilərindən sayılan Hacı İsa bəy övladın dövrünün çəki Sovet hökuməti qurulandan sonra tərsinə dolanmağa başlayıb.

əbədi yumub. Şeyxzamanovların əksəriyyəti kimi, Hacı İsa bəyi də İmamzadədə torpağa tapşırıblar. Balaca Məmmədza anasının ümidinə qalıb.

Sovet hökuməti yerini möhkəmləndikcə varlılara qarşı münasibət daha da kəskinləşirdi. Böyükxanım yaşadığı mülkə tamamilə itirməkdə olan könlü olaraq orada fabrikeyə yer verib. Əvəzində öz doğma evində bir böyük otaq ala bilib.

Anası uşaqları çətinliklə dolandırır. Elə buna görə də hələ çox gənc olan qızı Həmidəyə elçi gələndə tələddir etmədən razılıq verib. Cənubi Azərbaycandan olan heyət yoldaşı bir müddət sonra Həmidəni öz yurduna aparıb. Çox keçməyib İrəvan sərhəd bağlanıb. Qardaşının xiffətini çəkən Məmmədza Şeyxzamanovun üreyinə bir ayrılıq yarası da vurulub.

rib. Onu istedadlı aktyor kimi də o vaxt bəyənib.

Məmmədza Şeyxzamanov texnikumda təhsilini başa vurub. Amma oradan aldığı mühəndislik diplomuna uyğun iş tapmaq heç yadına da düşməyib. Artıq Gəncə Dram Teatrının səhnəsində həvəslə ifa etdiyi və hələ arzusunda olduğu neçə-neçə rollar var idi. Bu ağbəniz, qədd-qəmətli, gözəgəlimli iyirmi dörd yaşlı gəncin pərəstişkarları ad deyildi. Elə sevib-sevdiyi Nigar xanım da Məmmədza Şeyxzamanovun pərəstişkarı idi. Nigar xanımın ailəsi kasıb artistin elçilərinə "yox" deyiblər. Ancaq gəncin sevgilərindən dönməyiblər. Məmmədza Şeyxzamanov sevdiyi qızı qaçırdı. Bir ildən sonra - 1939-cu ildə qızları Leyla dünyaya gəlib.

Uşaqlıqdan əziyyətlər çəkən Məmmədza Şeyxzamanov artıq taleyini ona el uzatdığını düşünüb. Xoşbəxt ailəsi vardı. Gəncə teatrında işləri yulundaydı. Onadığı rolların siyahısı gündəngünə genişlənirdi. Amma həyatı öz axarına düşən Məmmədza Şeyxzamanovun rahat günləri uzun sürmür.

O, dövləti ailədə dünyaya gəlmişdi. Qardaşı Cümhuriyyət hökumətinin qərarı ilə Türkiyəyə göndərilən gənclərdən biri kimi xaricə qalmışdı. Bacısı da İrənda yaşayırdı. Bu cür tərəcəməyihalla Sovet hökumətinin onu dinc buraxması mücəzə olardı. Ancaq bu mücəzə baş verməyib. Qohumlarının bir çoxu kimi o da həbs edilib. Heyət yox-

Teatrdan kinoya

Məmmədza Şeyxzamanov uzun illər Akademik Dram Teatrında çalışıb. Səhnəyə bir-birindən fərqli, maraqlı rollarla çıxıb. "Vaqif"də Eldar, Qacar, "Xosrov və Şirin"də Xosrov, "Yasaf"da İmamyar, "İlic buxtası"nda Əşrəf, "Ay-din"da Aydın, "Çiç nağılı"nda Poliksen, "İblis"de İxtiyar... olub. Vəfati tamaşaçıları onu həmişə sevib, alqışlayıblar.

Məmmədza Şeyxzamanovun qiymətində maraqlı yaddaqların rolları ifa etmək düşüb. Taleyi həm də o zaman üzünə gülüb ki, onu "Bəxtiyar" filmində çəkilişinə dəvət ediblər. Həmin filmə professor rolunu oynayıb. Sonralar "Bir qalın siri", "Nəsimi", "Tutək səsi", "Yeddi oğul istəmə", "Telefonçu qız", "Əhməd haradadır", "Görüş" və başqa filmlərə çəkilib.

Sənətini həddindən artıq sevib. Aktyor kimi təhsil almısa da, bu sənətə aid çoxlu kitablar oxuyub. Böyüküyündən, kiçikliyindən asılı olmayaraq ona həvalə edilən hər bir rol məsuliyyətlə yanaşmış, öz üzərində ciddi işləyib.

Onu heyatda səmimi, təvəzökar, mehriban, ciddi adam kimi tanıyıblar. Altmış doqquz illik ömründə çox çətinliklər görüb. Böyük təsadüfi sevgisi, yaddaqların rolları istedadlı aktyora şöhrət gətirib. Ancaq Xalq artisti adını 1974-cü ildə, 59 yaşında alıb.

Məmmədza Şeyxzamanov 1984-cü il yanvarın 25-də vəfat edib. Qüdrətli aktyor bir zamanlar səhnə, ekran ömrü verdiyi rollarla unudulmaz olub...

Zöhrə FƏRƏCOVA, "Azərbaycan"

Unutsaq, unudularıq

Bakı milyonçusunun şərəfli ömür yolu

Keyriyyəçi-mesənət Ağa Musa Nağıyev haqqında çəkilişinə başlanan filmde o dövrün açılmamış səhifələri vərəqlənəcək

Bakı neft sənayesinin inkişafına sərmayələr yatırmış milyonçu-mesənətlər keyriyyəçilik fəaliyyətləri ilə Azərbaycan xalqının yaddaşında silinməz iz qoymuş, şöhrət qazanmışdır. Bu kimi insanların adlarını tarixdən silmək sovet ideologiyasına nəisib olmamışdır. Belə şəxsiyyətlərdən biri də Ağa Musa Nağıyevdir.

Alicənablığı, əliaçıqlığı, insanpərvərliyi ilə tanınan Ağa Musa Nağıyevin Azərbaycanın neft sənayesinin inkişafındakı xidmətlərinin, onun sahibkarlıq, keyriyyəçilik və ictimai fəaliyyətinin tədqiq edilməsi ilə 28 ildir ki, məşğulam. Bu, bir varis kimi mənim üçün böyük şərəfdir.

XX əsrin ortalarında azərbaycanlıq məfkuresinin yayılmasına, ziyallıq məktəbinin formalaşdırılmasına misilsiz töhfələr vermiş məşhur milyonçu Ağa Musa Nağıyevin nəvəsi olmaq, əlbəttə, həm qürurvericidir, həm də ciddi məsuliyyətdir.

Hələ 1900-cü ildə Binəqədi mədənlərində hasil etdiyi 10 mln. pud nefti 4-5 il ərzində 13 milyona çatdıraraq, 800 fəhlənin orada çalışmasına nail olmaq, dörd nəhəng xəstəxana və hotellər, ümumilikdə 98 bina tikdirmək məhz Ağa Musa Nağıyevə nəisib olmuşdur. Bunlar tariximizin bir parçası, yaşanların əks-sədasıdır desək, fikrimizdə yanılmazdır.

Mənəli bir ömür sürmək, müqəddəs peşə sahibi olmaq, doğrudan da, böyük səadətdir. XIX əsrin sonu - XX əsrin əvvəllərində Azərbaycan milli burjuaziyasının təşəkkülündə müstəsna rol almış şəxsiyyətin xeyrixah işlərini işıqlandırmısa, ən başlıcası, Nağıyev soyadının lazımı səviyyədə görkəm istəyi ilə bir çox elmi məqalə və monoqrafiya yazmağa məni sövq edən də məhz həmin məsuliyyətdir.

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Qeyri-Hökumət Təşkilatlarına Dövlət Dəstəyi Surasının maliyyə dəstəyi ilə tarixi realiaqlar və heqiqətlər əsasında çəkiləcək "Mənaiviyat qarçısı" sənədli filmi də bir daha cəmiyyətdə Ağa Musa Nağıyevin irsi və mirası bərsində daha dəqiq və düzgün məlumatların çatdırılmasında yardımçı olacaqdır. Film bütövlükdə çağdaş Azərbaycan tarixinin öyrənilməsində, əsl heqiqətləri dünyaya çatdırılmasında mühüm rol oynayacaqdır.

Layihənin rəhbəri bu sətirlərin müəllifi, milyonçunun nəvəsi Dilərə Nağıyeva-Muxtarovadır. "Vətən-TV" Media Şirkətində istehsal olunacaq filmnin sənəni müəllifi və rejissoru Etibar Məmmədov, redaktoru Bilur Cavadqızıdır. AMEA Rəyaset Heyətinin vitse-prezidenti İsa Həbibbəyli, AMEA-nın

aparıcı elmi işçisi Nigar Axundova, Dövlət İdarəçilik Akademiyasının kafedra müdiri, tarixçi-alim Firdövsiyyə Əhmədova, YAP Səbail və Binəqədi rayon təşkilatlarının sədrləri Şəməddin Hacıyev və Ramiz Göyüşov, Milli Məclisin deputatlarından Ziyad Səmədzadə və Jalə Əliyeva, həmçinin Xalq artisti Mələykə Əsədova keyriyyəçiliyin əsasını qoymuş şəxsiyyətlərdən biri kimi, Ağa Musa Nağıyevin Azərbaycanca XIX əsrin sonu-XX əsrin əvvəllərində iqtisadiyyatın inkişafına naminə ilk addımların atılmasında tarixdəki rolu haqqında, həmçinin miras qoyduğu ən böyük əsəri sayılan "İsmailiyyə" binasının xalqa bugünkü xidmətindən söz açaraq, bu sənət abidəsinin ermənilər tərəfindən yandırılması səbəblərini açıqlayırırlar.

Filmde Azərbaycanın müstəqilliyi bərpa olunduğu zaman neft milyonçusu Ağa Musa və 22 il soyadının sürgündə olan yeganə vərəsəsi, oğlu Əlişgər-Fərəc Nağıyevlərin qarantlıq tələləri əldə etdiyimiz faktlarla işıqlandırılır. Faciəli tələlər, habelə dövrü mətbuatda dərc olunan yazılarla bərabər Ağa Musanın tikdirdiyi 98 binadan 76-sının arxiv sənədləri əsasında, siyahı üzrə təsdiqlənmiş bərdə məlumatlar da bu sənədli filmə zənginliyi artırır məqamlarıdır.

Filmə çəkilməsində əsas məqsəd Azərbaycan XX əsr tarixinin qarantlıq və öyrənilməmiş səhifələrindən biri olan milyonçu keyriyyəçi Ağa Musa Nağıyevin nəslinin sovet rejimi tərəfindən təzyiqlərə, işğencələrə, həttə sürgünlərə məruz qalmaları bərdə cəmiyyətdə daha dolğun və etraflı məlumat verməkdir. Film konkret faktlara söykənərək A.M.Nağıyevin məzarının sovet dövründə bir neçə dəfə yer üzündən silinə cəhdlərinin səbəblərini, onun ailə üzvlərinin təzyiqlərə məruz qalması, həmçinin milyonçunun varidatının itiyi ilə bağlı araşdırmaların nəticələrini yeni nəslə çatdıracaq.

Dilərə NAĞİYEVA, tarix üzrə fəlsəfə doktoru

Ecakar şəfa ocağı

"Qalaaltı" mineral suyu

Mineral suların müalicəvi keyfiyyəti onun tərkibindəki mikroelementlərin və üzvi maddələrin zənginliyindən aslıdır. Bu baxımdan yerli və xarici alimlərin hələ keçmiş sovet dövründə "Qalaaltı" mineral suyunun hidrogeoloji, fiziki-kimyəvi, biokimyəvi xüsusiyyətləri ilə bağlı tədqiqatları böyük əhəmiyyət kəsb edir. Bu, qida qatından (əsasən nahar və sam yeməyindən) sonra, eləcə də müxtəlif xəstəliklərin müalicəsi zamanı və digər məqsədlər üçün istifadə edilən təbii, müalicəvi mineral sifru suyudur.

"Naftusiyə" mineral suyunun müalicəvi xüsusiyyətləri haqqında çoxdan məlumat var idi. Onun xüsusi təsiri bərdə ədəbiyyatda olan ilk xatırlamalarda 1578-ci ildə əiddir. Bir tək adı çox mənə kəsb edirdi - o, neft mənbəli yüksək miqdarda üzvi maddələr tərkibli yeganə müalicəvi sudur. Naftusiyə adını bir çoxları Truskavets kurortu ilə əlaqələndirirlər. Lakin uzun illər istifadə nəticəsində Truskavets suyunun etiyatları və orqanik tərkibi tükənmişdir. Ancaq çoxlarına məlum deyil ki, Truskavets ilə yanaşı, mineral müalicəvi suyun başqa mənbələri də mövcuddur, məsələn, Azərbaycanda olan "Qalaaltı" kurortu. Tərkibində fe-

nol, alifatik turşular, mikroelementlər vardır. Alimlərin aparıcıları hidrogeoloji, fiziki-kimyəvi, biokimyəvi tədqiqatlar göstərmisdir ki, "Qalaaltı" suyu tərkibi etibarilə Zakarpatiyada (Truskavets) çıxan mədən suyu "Naftusiyə"nin eynidir. "Qalaaltı" mədən suyu tapılana qədər Truskavetsin "Naftusiyə" suyu SSRİ-də yeganə hesab olunurdu.

Bu mədən suyu Şabran rayonunun 20 kilometrliyində Qalaaltı adlanan kəndin üst tərəfində, dağətəyi meşədə 1969-cu ildə tapılmışdır. Meşədə həmin suyun 7 mənəyini müəyyən edilmişdir. Bunlar da böyük ehtiyata malikdir. Böyük Qafqazın ətəklərində, dəniz səviyyəsindən 700 metr yüksəklikdə yerləşən "Qalaaltı" sanatoriyası 1976-cı ildən fəaliyyət göstərir. Sanatoriyada müalicə Qalaaltı kəndi ərazisindən çıxan təbii sularla aparılır.

Yerlilər müalicə əhəmiyyətli bu suya "Naftsu", yeni

Mənaiviyat xəzinəsi

Kitab-kitabxana-oxucu üçbucağı və xidmət mədəniyyəti

Səbail MKS-nin pandemiya dövründə mədəni-kütləvi tədbirlərinin onlayn forması daha geniş auditoriyaya əhatə edir

Millə-mənəvi dəyərlərimizin təbliğində kitabxanaların, xüsusən də onların mərkəzləşdirilmiş sistemlərinin üzərində böyük vəzifələr düşür. İlk növbədə, "kitab-kitabxana-oxucu üçbucağı" burada formalaşır və xidmət mədəniyyətinin yüksəlməsi üçün onlara zəmin yaradılır.

Bakının Səbail rayonunda fəaliyyət göstərən zəngin tarixi-mərkəzi kitabxananın yaradılmasında xeyli vaxt ötüb. Belə ki, M.Qorki adına Mərkəzi Seyyar Kitabxana Fondu 1924-cü ildə Bakı Xalq Maarif Şöbəsinin nəzdində 1920-ci ildən fəaliyyət göstərən Kitabxana Kollektorunun bazasında yaradılıb. 1936-cı ildən Maksim Qorkinin adını daşıyıb.

2011-ci ildə Bakı şəhərində mövcud kitabxanaların bazasında 11 rayonun Mərkəzləşdirilmiş Kitabxana Sistemi (MSK) və onların sayılan yaradılıb. MKS-lərin yaradılması kitabxana işinin inkişafında irəliyə doğru atılan yeni bir addımdır. Dövlət başçısının 2008-ci il 6 oktyabr tarixli "Azərbaycan Respublikasında kitabxana-informasiya sahəsinin 2008-2013-cü illərdə inkişafı üzrə Dövlət Proqramı"nın təsdiq edilməsi bərdə sərəncamına uyğun olaraq, 2011-ci il yanvarın 1-dən M. Qorki adına Mərkəzi

Seyyar Kitabxana Fondu Mərkəzi Kitabxana kimi fəaliyyətə başlayıb.

Hazırda Səbail rayon MKS-nin Mərkəzi Kitabxanasında "Oxuculara xidmət söbəsi", "Uşaqlar söbəsi", "Komplektləşdirilmə və kitablaşdırma", "Metodika və bibliografiya", "Informasiya-resurs", "Kitabxana-bibliografiya proseslərinin avtomatlaşdırılması" söbələri fəaliyyət göstərir.

MKS-nin direktoru Nüşabə Ələkbərova bildirdi ki, bundan başqa, kitabxananın "səbail-mks.az" saytı və elektron kataloq istifadəçilərinin ixtiyarına verilib: "Oxucu həmin kataloqa daxil olmaqla mərkəzi kitabxananın və onun filialları fondları ilə tanış ola bilər. Səbail rayon Mərkəzləşdirilmiş Kitabxana Sistemində Mərkəzi Kitabxana-nın ənənəvi iş üsulları ilə yanaşı, oxuculara xidmətin və ədəbiyyat təbliğinin müasir üsulları və vasitələrindən də istifadə edilir. Kitabxana onlayn rejimdə oxucularının görüşünə

gəlir, onların tələbat və sorğularına uyğun olan ədəbiyyatın təqdimatını keçirir. Virtual rejimdə müxtəlif kütləvi tədbirlər keçirməklə bir çox oxucunu öz ətrafına toplaya bilər. Hazırda nan rebuslar, kitabxanaçı tövsiyələri, bibliografik və virtual icmallar, bukletlər, videoçarxlar, elektron kitab sərgiləri oxuculara kitabla daha da yaxınlaşdırır, asudə vaxtlarının təşkilinə kömək edir, eyni zamanda dünyagörüşünü və bədii zövqünü formalaşdırır. Bu xidmət pandemiya dövründə daha da genişləndirilib.

Mərkəzi Kitabxana "Koronavirusa qalib gəl", "Şeirde pozitiv ol", "Mənim sevimli yazarm", "Evde qal, pozitiv ol", "Mən oxudum, sən də oxu", "Kitab oxumayan qalmasın" kimi layihələrdə iştirak edir. Əlbəttə, kitabxananın özü də sıra bərdə layihələrinin müəllifidir. "Hər günə bir kitab", "Qarabağlılar", "Birlikdə mütləq edək", "Bu günün təqvimiy" la-

ihələri oxucular tərəfindən maraqla qarşılanıb. Məhz görüldən bu işlərin nəticəsidir ki, mərkəzi kitabxana geniş oxucu auditoriyasının diqqətini cəlb edə bilər. Onun "Facebook", "Instagram" səhifələrində, "Youtube" kanalında dostlarının sayı artmaqdadır.

MKS-nin kitabxana-filialları da fəaliyyətlərini genişləndirərək kitabla xidmətin səviyyəsini yüksəltməyə çalışır. Pandemiya dövrünə baxmayaraq, onların öz fondlarının qapılırları müxtəlif ədəbi-bədii tədbirlər və üsullar vasitəsilə onlayn rejimdə oxuculara açıqdır. Kitabla xidməti yaxşılaşdırmaq üçün Səbail rayon Mərkəzi Kitabxanasında 2018-ci ilin avqust ayında etibarən sabailabonement.az@mail.ru elektron ünvanında virtual abonement fəaliyyəti başlandı. Oxucular kitabxanaya gəlmədən, iş və ya yaşayış yerindən ayrılmadan məsafədən sifariş (virtual) vərərk istənilən mövzuya (elmi,

Məhəmməd NƏRİMANOĞLU, "Azərbaycan"

İnsanları optimizm xilas edəcək

Pandemiya sınağı ilə keçən bu günlərdə psixologiyamızı sağlam saxlamalıyıq ki, xəstəliklərlə mübarizədən qalib çıxacaq

Əvvəli 1-ci səh.

Digər tərəfdən də pandemiya ilə əlaqədar tətbiq olunan karantin rejimi, müəyyən məhdudiyatlar psixoloji gərginliyi artırır.

Psixoloji təzyiç, stres də əla xəstəlik qədar təhlükəlidir

xu, sağlam qidalanma, müntəzəm fiziki aktivlik, gəzintilər və pozitiv insanlarla ünsiyyət kimi bir sıra üsullar mövcuddur: "Bütün bu amillər distresin azalmasına və psixi vəziyyətin yaxşılaşmasına təsir edir. Yaxın adama stres zamanı, ilk növbədə, emosional disbalansın səbəblərini müəyyən etmək üçün ona daha çox diqqət ayırmaq, onunla daim ünsiyyətə olmaq lazımdır".

Həkim-psixiatr, həmçinin insanın stresslə müstəqil mübarizə aparma üsulları barədə də tövsiyələrini bölüşüb: "Əslində stresin öhdəsindən təkbaşına gəlmək o qədər də çətin deyil. Sadəcə, özünü səfərbər edib, müxtəlif yollarla stres müqavimətinizi səviyyəsini artırmağınız. Bunun ən effektiv üsulları bunlardır: fiziki (gündə 8 saatlıq normal yuxu, sağlam qidalanma, gündəlik 20-30 dəqiqəlik fiziki aktivlik, təmiz havada gəzintilər, yoqa), mental: (müsbət düşüncənin və optimizmin inkişafı, situasiyanın inkişafına gətirəcək yolları axtarmaq) və emosional: (sevimli musiqi, yaxınlarla ünsiyyət, başqalarına çətin vəziyyətdə yardım etmək)".

Köhnə viruslarla müqayisədə yeni virus barədə daha zəif anlayışımız var

vun bildirdiyinə görə, hazırkı dövrdə koronavirus pandemiyası ilə bağlı insanların müəyyən məhdudiyatlar çərçivəsində yaşaması onlarda bir çox mənfi emosional psixoloji hal və vəziyyətlərə gətirib çıxarır.

Bu, xüsusilə psixoloji müdafiə mexanizmi hələ tam formalaşmamış uşağ və yeniyetmələr arasında özünü daha qabarıq göstərir: "Böyükərlərdən fərqli olaraq onlar daha çox çətin vəziyyətlərdə qalırlar. Uşaqlara, xüsusən məktəbəqədər və kiçik məktəb yaşında olan uşaqlara xəstəlikə bağlı informasiya vermək lazımdır. Onların maarifləndirilməsi üçün gərək fantaziyani işə salağ".

Ailə Qadın və Uşaq Problemləri üzrə Dövlət Komitəsinin "Uşaqlara koronavirusu necə anladığ" adlı məlumatlandırıcı yazısında isə qeyd olunur ki, uşaqlara ehtiyac duyulandan artıq informasiya verməyin, sadəcə, suallarını cavablandırın və özünü əmin, təhlükəsiz hiss etməsinə şərait yaradın.

Onlarla xəstəliklə bağlı nə isə danışarkən səsinizi sakit və pozitiv tonda saxlamağa çalışın. Söhbətinizlə onlara rahatlıq və əminlik verməlisiniz ki, narahat olmasınlar.

Uşaqlara həkimlərin və xəstəxanaların insanların sağaldığına, alimlərin vaksinin hazırlamağın üçün tədqiqatlar apardığına, tezliklə vaksinin tapılacağına inandırın. Bu söhbətlər onlarda həyatda çətin, stressli zamanların bir müddət sonra keçəcəyinə və normal həyatın qayıdacağına inam yaradır, həyata qarşı davamiyyəti formalaşdırır.

Bu sayədə normal həyata qayıdışımız daha sürətli olacaq...

Mütəxəssislər normadan artıq psixoloji təsirin depressiya ilə nəticələncəyini bildirirlər. Onlar vurğulayırlar ki, psixoloji təzyiç, stres də əla xəstəlik qədar təhlükəlidir. Çünki stres immunitetin aşağı düşməsinə səbəb olaraq viruslara asanlıqla yoluxmağa, xəstəliyi ağır keçirməyə zəmin yaradır. Xəstəlikdən sağalsaq belə onun qorxusunun yaratdığı depressiyanın təsirinə uzun müddət çıxmaq mümkündür. Bəs pandemiya dövründə psixoloji durumumuz, əhvalımızı necə pozitiv saxlaya, stresimizi idarə edə bilərik?

Səhiyyə Nazirliyinin yanında fəaliyyət göstərən Təcili Psixoloji Yardım Mərkəzinin rəhbəri Günel Əliyeva məlumat verib ki, COVID-19 infeksiyasının yayılması müxtəlif şəkildə əhalinin bütün təbəqələrinə təsir göstərib. Bu prosesin ən neqativ nəticələrindən biri insanlarda stress və depressiya yarada biləcək emosional ruh düşkünlüyüdür. Yaşından, cinsindən və sosial statusundan asılı olmayaraq, bütün insanlar narahatlıq, təşviş, qorxu və hətta panik ataklar yaşaya bilər. Belə hallarda insanın həm dost və yaxınlarının dəstəyinə, həm də psixoterapevt və ya klinik psixoloqun peşəkar yardımına ehtiyacı ola bilər.

İnsan orqanizmini dəyişən ətraf mühitə uyğunlaşmağa səfərbər edən müdafiə

Həkim-psixiatr qeyd edib ki, stres - orqanizmin ətraf mühitin dəyişən şərtlərinə qarşı olan qoruyucu reaksiyasıdır. "Stresin həm müsbət, həm də mənfi formaları mövcuddur. Müsbət stres insan orqanizmini dəyişən ətraf mühitə uyğunlaşmağın üçün səfərbər edən müdafiə cavabıdır. Öz növbəsində mənfi stres (distres) müxtəlif psixoloji pozğunluqlara səbəb ola bilər.

Stressə davamlılığımız çox şeyə qədrir və müəyyən dəyişikliklərə uyğunlaşa bilər. Lakin bəzən ələ olur ki, insan distresin öhdəsindən gələ bilmir və bu, öz növbəsində onun gündəlik həyatına mənfi təsir göstərir. Distres fonunda təcavüzkarlıq, yuxusuzluq, məzlum əhval, narahatlıq kimi hallar yaşana bilər. Bu hallar isə insani alkoqoldan sui-istifadə, siqaretçəkme və digər pisi vərdislərə alışdır. Simptomların iki həftədən artıq davam etdiyi təqdirdə mütləq mütəxəssislə konsultasiya keçmək lazımdır".

Yuxu, sağlam qidalanma, fiziki aktivlik və pozitiv insanlarla ünsiyyət...

Həkimin sözlərinə görə, stressə davamlılığın artırmaq üçün kifayət qədər yuxu...

Psixoloq Elnur Rüstəmov isə söyləyir ki, koronavirusun problemlərini təfərrüatından biri insanların bir qismini onu mövsümi grip kimi dəyərləndirməsidir. Nəzərə almaq lazımdır ki, mövsümi gripin gedişatı dəqiq proqnozlaşdırılır. Lakin koronavirusun nə ilə sonlanacağı hələ də dəqiq bilinmir. Bu da təbii olaraq, insanlarda psixoloji gərginlik yaradır: "Köhnə viruslarla müqayisədə yeni virus barədə daha zəif anlayışımız var. Belə olan təqdirdə insanlarda narahatlığın, müxtəlif psixoloji problemlərin yaranması qaçılmazdır. Depressiya psixoloji pozuntulardan biridir. Demək olmaz ki, belə hallarda bütün insanlar depressiyaya düşürlər. Xeyr, sadəcə olaraq, psixoloji problemlər artır, bir qisim psixoloji problemlər isə "inkubasiya dövrünü" yaşayır, pandemiya bitəndən sonra ortaya çıxır. Bu gün üçün ən böyük antidepressant sağ qalmağ, özünü və yaxınlarını bundan qorumağ naminə mübarizə aparmaqdır. Məqsəd bu olsa, depressiya, stres və digər psixoloji problemlərdən sigortalanmaq mümkündür".

Uşaqlara rahatlıq və əminlik verməlisiniz ki, narahat olmasınlar

Uşağ və gənclərin sosial reabilitasiya mərkəzinin psixoloqu Asef Kerimov...

Qarşıdan yeni tədris ili gəlir və ibtidai siniflərin və birinci kurs tələbələrini pandemiyanın tələblərinə uyğunlaşdırılmış formada təhsil müəssisələrinə gətirilməsi bildirilsə də, digər şagird və tələbələr təhsillərinə virtual formada davam etmələri nəzərdə tutulub. Hələ bir müddət də onlar sinif yoldaşları, müəllimləri ilə görüşə bilməyəcəklər.

Eyni zamanda ölkəmizdəki sanitariya-epidemioloji vəziyyətin tələblərinə uyğun olaraq bir çox yuvasımlar həyata keçirilsə də müəyyən məhdudiyatlar qalmaqdadır. Təbii ki, COVID-19 pandemiyasının həyatımıza, sosial yaşamağımıza mənfi təsirləri ilə bağlı sadalanan bu kimi problemlər cəmiyyətin bütün üzvlərində əlavə psixoloji narahatlıqlara, gərginliklərə yol açır. Vacibdir ki, pandemiya sınağı ilə keçən bu günlərdə qoyulan tələblərə əməl edək və əmin olaq ki, bu sayədə normal həyata qayıdışımız daha sürətli olacaq. Bir-birimizə dəstək olaq, çətin anlarımızı pozitiv düşüncə ilə darmadağın edək. Çünki bütün xəstəliklərin yaranma kökündə psixologiya dayanır. Elə bu səbəbdən də psixologiyamızı sağlam saxlayaq ki, heç bir infeksiya, xəstəlik bizə yaxın düşə bilməsin...

Yasəmən MUSAYEVA, "Azərbaycan"

OXUCULARIN NƏZƏRİNƏ! "AZƏRBAYCAN"

qəzetinə abunə yazılışı kampaniyası davam edir!

Abunə respublikanın bütün poçt şöbələri tərəfindən aparılır. Eyni zamanda aşağıda göstərilən mətbuatçıyı qurumlarına müraciət edə bilərsiniz:

"Azərmatbuatçıyı" ASC (012) 440-46-94, (070) 244-17-34
"Azərpoçt" ASC (012) 598-49-55, (051) 225-02-13
"Qaya" firması (012) 564-63-45, (050) 214-04-05
"Kaspi" MMC (012) 432-39-55, (012) 510-82-24
"Region Press" MMC (055) 316-79-01, (050) 316-79-01
"Sama-M" MMC (012) 594-09-59
"Ziya" LTD (012) 497-76-96, (050) 306-77-22
"Pressinform" MMC (012) 598-49-52, (070) 340-01-00
"City press" MMC (055) 819-09-26

4 aylıq
41,60 (qırx bir manat altmış qəpik) manat
3 aylıq
31,20 (otuz bir manat iyirmi qəpik) manat
1 aylıq
10,40 (on manat qırx qəpik) manat

Hörmətli oxucular!
Abunə ilə bağlı hər hansı bir problemlə üzləşsəniz, redaksiyaya (012) 539-59-33 nömrəli telefona zəng vura bilərsiniz.

ABUNƏ YAZILMAĞA TƏLƏSİN!

Ağstafa Suvarma Sistemləri İdarəsi Köçərkə nasos stansiyasının əsaslı təmiri üzrə elektrik təchizatı işlərinin satın alınması ilə bağlı kotirovka sorğusu elan edir

Kotirovka sorğusu üzrə möhürlənmiş və imzalanmış təklif zərfləri 15 sentyabr 2020-ci il saat 18:00-dək əlaqələndirici şəxs tərəfindən qəbul ediləcək və 16 sentyabr 2020-ci il saat 15:00-da Ağstafa Suvarma Sistemləri İdarəsinin inzibati binasında açılacaqdır.

Kotirovka sorğusu üzrə əlaqələndirici şəxs - Aşirov Nuruəddin, telefon - 02222-5-26-67.

Tender komissiyası

İran-Azərbaycan dövlət sərhədini pozarkən saxlanılan şəxslərdən külli miqdarda narkotik vasitə götürülüb

Azərbaycan Respublikasının Dövlət Sərhəd Xidməti (DSX) dövlət sərhədinin etibarlı mühafizəsinin təmin olunması, narkotik vasitələrin və psixotrop maddələrin qanunsuz dövriyyəsinə qarşı mübarizə tədbirlərini davam etdirir.

DSX-nin Mətbuat mərkəzindən bildirirlər ki, sentyabrın 2-də Xidmətin Sərhəd Qoşunlarının "Göytəpə" sərhəd stansiyasının Biləsuvar rayonunda yerləşən sərhəd zastavasının xidməti sahəsində sərhəd naryadı tərəfindən İran İslam Respublikasının Azərbaycan Respublikası istiqamətində iki nəfər dövlət sərhədini pozmağa cəhd edilmişdir. Sərhəd zastavası "Həyəcan" komandasına qalxaraq xidməti ərazidə sərhəd axtarışı həyata keçirib. Nəticədə sərhəd pozucularından biri - Azərbaycan Respublikası vətəndaşı, Biləsuvar rayonu Əsgərabad kənd sakini, 1991-ci il təvəllüdü İsmayilov Adil Totuxan oğlu saxlanılıb. Onun üzərində 3 kiloqram 265 qram heroinə, 3 kiloqram 180 qram tiryəkə, 135 qram mariyuana oxsar narkotik maddələr, 500 ədəd "Metadon", 100 ədəd "Glibotex", 210 ədəd "Ga-

aprel" psixotrop və güclü təsiri dərman preparatları aşkarlanıb. Hadisə yerindən qaçmış digər sərhəd pozucusunun şəxsiyyəti dəqiqləşdirilib. Biləsuvar Rayon Polis Şöbəsi ilə birgə keçirilmiş əməliyyat-axtarış tədbirləri nəticəsində rayonun Əsgərabad kənd sakini 1990-cı il təvəllüdü Rəhimov Musa Adıgözəl oğlu rayon ərazisində polis əməkdaşları tərəfindən 315 qram heroinə, 8 kiloqram 225 qram tiryəkə, 2 kiloqram 310 qram metamfetaminə oxsar narkotik maddələrə, 460 ədəd psixotrop və güclü təsiri dərman preparatları ilə yaxalanıb.

Fakt üzrə əməliyyat-istintaq tədbirləri davam etdirilib.

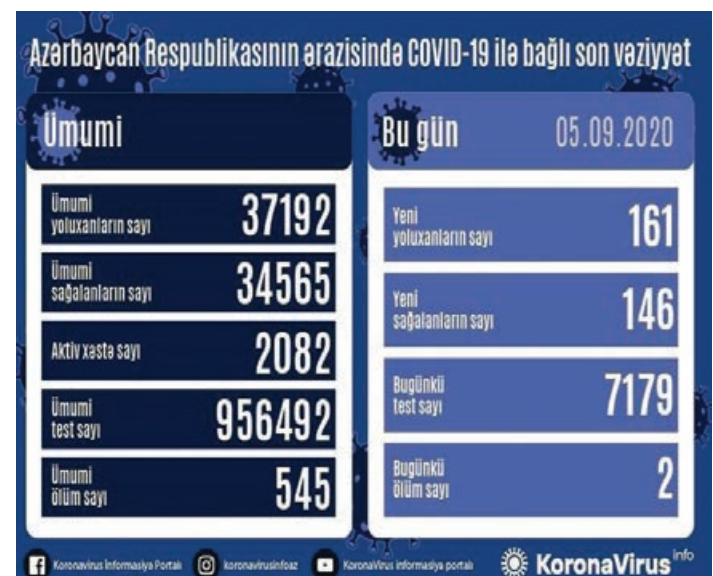
"Azərbaycan"

Azərbaycanda koronavirus infeksiyasına daha 161 yoluxma faktı qeydə alınıb, 146 nəfər sağalıb

Azərbaycan Respublikasında koronavirus infeksiyasına daha 161 yoluxma faktı qeydə alınıb, 146 nəfər müalicə olunaraq sağalıb.

Nazirlər Kabineti yanında Operativ Qərargahdan AZƏRTAC-a verilən məlumata görə, COVID-19 üçün götürülən analiz nümunələri müsbət çıxmış 2 nəfər vəfat edib. Həzrətə dövrədək ölkəmizdə 37 min 192 nəfərin koronavirus infeksiyasına yoluxması faktı müəyyən edilib. Onlardan 34 min 565 nəfər müalicə olunaraq sağalıb, 545 nəfər vəfat edib. Aktiv xəstə sayı 2082 nəfərdir.

Ötən müddət ərzində 956 min 492 test aparılıb. Dünənki test sayı isə 7179-dur.

Paşinyanın ucuz və saxta vətənpərvərlik şousu

Ermənistanın baş nazirinin arvadı Akopyan erməni qadınları mülki azərbaycanlılara qarşı hücumu hazırlayır

Əvvəli 1-ci səh.

Nikol Paşinyan vətəndaşları könüllülər dəstəsinə yığmaq kampaniyasına güclü start vermək və Azərbaycan torpaqlarını işğal etmək naminə heç nəyi əsirgəmədiyi əhəliyyə göstərmək üçün heyat yoldaşı Anna Akopyanı rəmzi olaraq qoşunların təmas xəttinə gəndərib. Anna Akopyan könüllülər dəstəsinə birinci olaraq yazılmaqla, Azərbaycanın döyüş mövqelərinə və dinc sakinlərinin yaşadığı kəndlərinə birinci olaraq atəş açmaqla əslində könüllülər dəstəsinə başçılıq edir. Bu həm də o deməkdir ki, əgər baş nazir qadınları müharibəyə gəndərməyə məcbur olubsa, deməli, kişilərə çox da ümid etmir.

Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyanın heyat yoldaşının Qarabağdakı hərbi təlimlərə qatılması, əlində avtomatla şəkillər çəkdirməsi neinki dünyda, hətta Ermənistanın özündə belə gülüş doğurur. Çünki hər kəsə aydındır ki, Anna Akopyan ucuz və saxta vətənpərvərlik oyunları ilə məşğuldur. İtalyan "Eurasianews" xəbər portalında Azərbaycanın işğal olunmuş ərazilərində Ermənistanın bu dəfə baş nazir Nikol Paşinyanın heyat yoldaşı Anna Akopyanın qismində həyata keçirdiyi təxribatlarla bağlı "Akopyan erməni qadınları mülki azərbaycanlılara qarşı hücumu hazırlayır" başlıqlı yazı dərc olunub. Qeyd olunur ki, son iyul hadisələrindən sonra hazırda Azərbaycan və Ermənistan arasında dövlət sərhədində və hər iki ölkənin qoşunları arasında təmas xəttində xüsusi zorakılıq halları müşahidə olunmasına baxmayaraq, Ermənistan-Azərbaycan Dağlıq Qarabağ münaqişəsi ilə bağlı narahatçılıq məqamlar mövcuddur. Bildirilir ki, son aylar mətbuatda özəri ilə birlikdə iqtisadi-maliyyə maxinasiaları ilə məşğul olan Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyanın heyat yoldaşı Anna Akopyan 2018-ci ildə regionda sülhün müdafiəçisi kimi özünü təqdim edir və azərbaycanlı qadınları da "Sülh uğrunda qadınlar" kampaniyasına qoşulmağa dəvət edirdi.

Lakin cəmi il yarımından sonra həmin Anna Akopyanın özünün "sülhpərvər qadınları" ilə birlikdə Ermənistanın hərbi işğalı altında olan Azərbaycanın Dağlıq Qarabağ regionunda hərbi təlimlərdə iştirak etdiyi barədə xəbərlər yayılır. O, sülhə çağırışlarını unudaraq və təlim yerlərinin yaxınlığında mülki azərbaycanlıların yaşadığı kəndlərin mövcudluğuna məhəl qoymayaraq, qadınları həmçinin silahlardan istifadə etməklə Dağlıq Qarabağ müdafiə etməyə dəvət edir. Təlim yerlərindən çəkilmiş şəkillər həm Paşinyanın inqilabi diktaturasının, həm də Ermənistanın hərbi təcavüzünün mahiyyətini sübut edir. Əgər Ermənistan bəyə hazırlaşdırsa, bu ölkənin sülh istəməsinə necə inanmaq olar?

Elçin CƏFƏROV, "Azərbaycan"

«AZƏRBAYCAN» qəzetinin reklam xidməti

Terror təşkilatlarının partlayıcılar üzrə mütəxəssisinin cəzası məlum olub

Azərbaycan Respublikası vətəndaşlarının radikal dini ideyaların təsiri altında terror təşkilatlarına və bu təşkilatlar tərəfindən ölkə hüduqlarından kənarada aparılan silahlı münaqişələrə cəlb edilənlərinə qarşı Dövlət Təhlükəsizliyi Xidməti (DTX) tərəfindən həyata keçirilən intensiv istintaq-əməliyyat tədbirləri nəticəsində Pakistanada saxlanılaraq 2019-cu ilin oktyabrında Azərbaycana ekstradisiya edilmiş "Abu İbrahim Dağıstan" dini ləqəbi ilə beynəlxalq terror təşkilatlarını partlayıcı qurğularla təchiz edən mütəxəssis kimi fəaliyyət göstərmiş Gülləliyev Bəhrəm Tağıbəy oğlunun məhkəməsi yekunlaşıb.

AZƏRTAC DTX-nin saytına istinadla xəbər verir ki, Bəhrəm Gülləliyev Bakı Ağır Cinayətlər Məhkəməsinin hökmü ilə 19 il müddətinə azadlıqdan məhrum etmə cəzasına məhkum olunub.

Ermənistan ordusunun bölmələri iriçaplı pulemyotlardan da istifadə etməklə atəşkəs rejimini 37 dəfə pozub

Ermənistan silahlı qüvvələrinin bölmələri sutka ərzində cəbhənin müxtəlif istiqamətlərində iriçaplı pulemyotlardan da istifadə etməklə atəşkəs rejimini 37 dəfə pozub.

Müdafiə Nazirliyinin Mətbuat xidmətindən AZƏRTAC-a bildirirlər ki, Ermənistan Respublikası Bərdə rayonunun Mosessqə və Çinari kəndlərində yerləşən mövqelərdən Azərbaycan Respublikasının Tovuz rayonunun Əlibəyli, Ağdam, Əsrək Cirdaxan və Ağbulaq kəndlərində yerləşən mövqelərimiz atəşə tutulub.

Tərtər rayonunun işğal altında olan Göyərç, Çiləburt, Ağdam rayonunun Nəmirli, Yusifcanlı, Xocavənd rayonunun Kurapatkino, Füzuli rayonunun Qaraxanbəyli kəndləri yaxınlığında, həmçinin Tərtər və Xocavənd rayonları ərazisindəki adsız yüksəkliklərdə yerləşən mövqelərdən də ordumuzun mövqelərinə atəş açılıb.

BAŞ REDAKTOR

Bəxtiyar SADIQOV

Ünvan

AZ 1073, Bakı şəhəri, Mətbuat prospekti, 529-cu məhəllə, IV mərtəbə
e-mail: secretary@azerbaijan-news.az
az.reklam@mail.ru
azerbaijan-news@mail.ru
www.azerbaijan-news.az

Telefonlar

Qəbul otağı - 539-68-71, Baş redaktor müavini - 538-86-86, 434-63-30, 538-97-96, Məsul katib - 539-43-23, Məsul katib müavini - 539-44-91, Parlament və siyasət şöbəsi - 539-72-39, 539-84-41, 539-21-00, İqtisadiyyat şöbəsi - 538-42-32, 538-35-55, Beynəlxalq həyat, idman və informasiya şöbəsi - 432-37-68, Humanitar siyasət şöbəsi - 538-56-60, 539-63-82, İctimai əlaqələr şöbəsi - 539-49-20, 538-31-11, Fotoilustrasiya şöbəsi - 538-84-73, Kompüter mərkəzi - 538-20-87, Məhəssatlıq - 539-59-33

Qeydiyyat nömrəsi 1

"Azərbaycan" qəzetinin kompüter mərkəzində yığılıb sahifələndirilmişdir

Rəsmi sənəd və çıxışlarda sütyonlanlarla barabər, dərc üçün göndərilən digər yazılarda fəkilərlər Azərbaycan dövlətinin mənafeyinə uyğun gəlməlidir

Əlyazmalara cavab verilmir və onlar geri qaytarılmır

Gündəlik qəzet

Tiraj 7386
Sifariş 2062
Qiyməti 40 qəpik